

Knjižnica smo ljudje

POSLOVNO POROČILO ZA LETO 2025

Medobčinska splošna knjižnica Žalec
|Aškerčeva 9a, 3310 Žalec | 03 712 12 52 | skzal@zal.sik.si|

UVOD

Bralna pismenost in bralna kultura sta ključna dejavnika človekovega razvoja, njegove ustvarjalnosti in kakovostnega preživljanja prostega časa. Skrb za njun razvoj kot estetske, etične, spoznavne, terapevtske in sprostitvene izkušnje je zato ena izmed temeljnih nalog splošnih knjižnic. Bralno kulturo in pismenost podpiramo s široko paleto dejavnosti in storitev, namenjeno vsem ciljnim skupinam uporabnikov, ki zajema predvsem:

- zagotavljanje raznovrstnih bralnih virov glede na interese in starostne oziroma razvojne skupine uporabnikov, tudi za uporabnike s posebnimi potrebami,
- zagotavljanje pomoči pri uporabi knjižničnih storitev in iskanju knjižničnega gradiva ter svetovanje pri izbiri in uporabi gradiva za branje,
- spodbujanje različnih oblik izmenjave bralnih izkušenj,
- seznanjanje s sodobnimi kulturnimi tokovi,
- sodelovanje pri izvajanju bibliosvetovanja (biblioterapije),
- promoviranje pomena branja za razvoj posameznika in družbe,
- spodbujanje medkulturnega dialoga, medgeneracijskega povezovanja in krepitev sodelovalne kulture.

Naša osnovna skrb in temeljno poslanstvo je razvijanje in krepitev bralne pismenosti in bralne kulture, ki sta neločljivo povezani. Bralna kultura pojmuje branje kot vrednoto in poudarja pomen motiviranosti za branje. Vseskozi se trudimo, da kolikor zmoremo, zagotavljamo pogoje za dvig zavesti o pomenu branja ter podpiramo razvoj bralne kulture med mladimi in odraslimi. Še zlasti se trudimo in poudarjamo, kako pomembno je, da se pri otrocih že v zgodnjem obdobju vzpostavijo temelji za bralne navade.

Skozi leta sta se bralna kultura in pomen knjige seveda spreminjala, bralne navade naroda pa veliko govorijo o miselnosti, kulturi in mentaliteti ljudi.

Kot zanimivost navajam podatke, ki se nanašajo na leto 2021:

splošne knjižnice, ki so organizirane v mrežo 283 krajevnih knjižnic in 13 bibliobusov, so imele skoraj 416.000 vpisanih članov. Od tega je bilo okoli 70 odstotkov odraslih, okoli 30 odstotkov pa je bilo mlajših od 15 let. Izposodili so si 18,7 milijona enot knjižničnega gradiva. V knjižnicah so imeli sedem milijonov obiskov, kar pomeni, da je knjižnico vsak član povprečno obiskal skoraj 18-krat. V povprečju si je en član v enem letu izposodil 45 knjig oziroma brošur. Ob splošnih knjižnicah je v slovensko mrežo knjižnic povezanih še 923 šolskih, 149 specialnih in 129 visokošolskih knjižnic ter še Narodna in univerzitetna knjižnica (NUK).

Največje število bralcev imajo na Finskem, Poljskem in v Estoniji. Skoraj 17 odstotkov Fincev namreč trdi, da je branje njihova najljubša zabava.

Imamo pa tudi dokaj sveže podatke, ki se nanašajo na analizo bralne kulture v Sloveniji. **Raziskava Knjiga in bralci 7, ki je bila opravljena leta 2024, med drugim sporoča, da le 13 odstotkov bralcev na leto prebere več kot 10 knjig v slovenščini.** Povečal se je sicer segment bralcev, ki so v zadnjem letu prebrali eno, dve ali tri knjige. To pa je tudi edini segment, katerega del se je povečal. Upad branosti in bralne pismenosti Slovencev je izrazit. Skrb zbujajoče je, da 42 odstotkov prebivalcev v zadnjem letu ni prebralo niti ene knjige.

Torej nas še vse, ki skrbimo za bralno kulturo v Sloveniji, čaka veliko dela. To nismo le knjižničarji, pač pa so to tudi financerji, odločevalci, torej vsi, ki imajo moč kar koli narediti na tem področju. Knjižnice že dolgo niso več samo knjižnice, zato sprejemajo mnoge nove funkcije in širijo svoje poslanstvo. Najbolj uspešno in celostno med vsemi kulturnimi institucijami povezujejo fizični in digitalni svet.

V skupnem smislu so knjižnice dinamične in prilagodljive institucije, ki nenehno razvijajo svoje storitve, da ustrezajo potrebam spreminjajoče se družbe.

Splošne knjižnice imajo pomembno vlogo v življenju vseh članov družbe, zato povabilo velja prav za vsakogar. Za tiste, ki delajo šele prve korake na področju branja in pismenosti ter jim knjižničarji posvečajo prav posebno pozornost. Vedoželjnim pomagajo in jih spodbujajo pri ustvarjalnosti, vsem prebivalcem omogočajo uporabo sodobnih tehnologij, pomagajo pri iskanju informacij in virov v strokovni literaturi, omogočajo vseživljenjsko učenje in pridobivanje znanja. Za lokalna okolja raziskujejo in varujejo kulturno dediščino ter spoznavajo prebivalce z različnimi avtorji leposlovnih del, ki jih povabijo medse.

Knjižnice so zaupanja vreden svet v malem, ker hranijo in omogočajo dostop do duha in znanja vsega človeštva. So poslednja oaza človečnosti. Živimo in delamo v času, ko je zaupanje vrednota, ki izginja, knjižnice pa se jo trudijo ohranjati in s tem omogočajo možnosti za prihodnost. Zato je pomembno izbrati knjižnico.

ZAKONSKE IN DRUGE PRAVNE PODLAGE

Strokovno delovanje, status in poslovanje Medobčinske splošne knjižnice Žalec temeljijo na določbah:

- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Medobčinska splošna knjižnica Žalec (Ur. l. RS, št. 11/08),
- Zakon o knjižničarstvu (Ur. l. RS, št. 87/01 in 96/02 – ZUJIK),
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o knjižničarstvu (Ur. l. RS, št. 92/2015),
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Ur. l. RS, št. 77/07 – UPB in spremembe),
- Zakon o skupnih temeljih sistema plač v javnem sektorju (Ur. l. RS, št. 95/24),
- Zakon o lokalni samoupravi (Ur. l. RS, št. 94/07 – UPB in spremembe),
- Zakon o financiranju občin (Ur. l. RS, št. 32/06 – UPB in spremembe),
- Zakon o dostopu do informacij javnega značaja (Ur. l. RS, št. 51/06 – UPB in spremembe),
- Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (Ur. l. RS, št. 16/07 – UPB in spremembe),
- Zakon o obveznem izvodu publikacij (Ur. l. RS, št. 69/2006 in spremembe),
- Zakon o javnem naročanju (ZJN-2) – UPB (Ur. l. RS, št. 12/13 in spremembe),
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične javne službe (Ur. l. RS, št. 28/23),
- Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah (Ur. l. RS, št. 88/2003),
- Pravilnik o načinu določanja skupnih stroškov osrednjih knjižnic, ki zagotavljajo knjižnično dejavnost v več občinah, in stroškov krajevnih knjižnic (Ur. l. RS, št. 19/03),
- Pravilnik o razvidu knjižnic (Ur. l. RS, št. 105/2003),
- Pravilnik o vodenju evidence javnih zavodov na področju kulture (Ur. l. RS, št. 11/03),
- Pravilnik o izdaji dovoljenja za vzajemno katalogizacijo (Ur. l. RS, št. 107/08, 6/11 in spremembe),
- Pravilnik o hranjenju, uporabi in izločanju obveznih izvodov publikacij (Ur. l. RS, št. 90/07),
- Pravilnik o strokovnih nazivih v knjižnični dejavnosti (Ur. l. RS, št. 65/16),
- Uredba o metodologiji za določitev osnov za izračun sredstev za izvajanje javne službe na področju kulture (Ur. l. RS, št. 100/03 in spremembe),
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (Ur. l. RS, št. 29/03 in 162/22) in
- drugi zakonski akti in predpisi.

Delovanje knjižnice urejajo interni akti:

- Pravilnik o splošnih pogojih poslovanja Medobčinske splošne knjižnice Žalec,
- Pravilnik o delovnem času v Medobčinski splošni knjižnici Žalec,
- Pravilnik o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest javnega zavoda Medobčinska splošna knjižnica Žalec,
- Pravilnik o računovodstvu,
- Pravilnik o varovanju osebnih podatkov,
- Strateški načrt Medobčinske splošne knjižnice Žalec in mnogi drugi.

Poslovno poročilo, ki je del letnega poročila, pripravljam direktorica Jolanda Železnik s sodelavci.

V nadaljevanju sledijo splošni podatki o zavodu, pravna ureditev in organiziranost zavoda, kadrovska struktura, poročilo o doseženih ciljih in rezultatih z odmiki od načrta, poročilo o drugih dosežkih pri poslovanju v preučevanem obdobju ter dolgoročni cilji. Zaključujem z razkritji, svojimi ugotovitvami, nekaterimi predlogi za še uspešnejše poslovanje v prihodnje ter nekaterimi kazalniki uspešnosti.

SPLOŠNI PODATKI O ZAVODU

Ustanoviteljstvo

Ustanoviteljice Medobčinske splošne knjižnice Žalec so naslednje občine:

➤ Občina Braslovče	12 %
➤ Občina Polzela	13 %
➤ Občina Prebold	12 %
➤ Občina Tabor	4 %
➤ Občina Vransko	6 %
➤ Občina Žalec	53 %

Z vsemi občinami smo podpisali Pogodbe o zagotavljanju knjižnične dejavnosti kot javne službe v letu 2025, žal ne z vsemi za zneske, ki smo jih načrtovali.

Medobčinska splošna knjižnica Žalec je vpisana v sodni register pri Okrožnem sodišču v Celju pod zaporedno številko 1/7500/00.

Sedež knjižnice: Aškerčeva 9a, 3310 Žalec

Matična številka: 1708520

Šifra dejavnosti: 92.511

Davčna številka: 41123506

TRR: 01390-6033657908

Podatki za stik

Telefon: 03 712 12 52

Spletna stran: www.zal.sik.si

Elektronski naslov: skzal@zal.sik.si

Elektronski naslov direktorice: jolanda@zal.sik.si

VODSTVO IN ORGANI KNJIŽNICE

Svet knjižnice sestavlja sedem članov, od tega so štirje člani predstavniki ustanoviteljev, in sicer Vida Štingl in Katja Veligošek sta predstavnici Občine Žalec, Mihael Frankovič in Andreja Goropevšek sta predstavnika občin Braslovče, Polzela, Prebold, Tabor in Vranksko, predstavnica Kulturniške zbornice Slovenije je Natalija Starič Žikič, predstavnici delavcev pa sta Valerija Jerman in Nataša Koren. Predsednica sveta je Valerija Jerman, podpredsednik je Mihael Frankovič. V tej sestavi je bil svet imenovan 29. junija 2023 za dobo petih let. V letu 2025 je bilo pet sej, od tega štiri korespondenčne.

Strokovni svet knjižnice sestavljajo: Bojan Uranjek, predsednik, Lea Felicijan, Laura Jelen, Biserka Neuholt Hlastec, Alja Bratuša, Polonca Bajc Napret in Uroš Govek. Člani strokovnega sveta v tej sestavi so bili potrjeni 29. junija 2023. V letu 2025 je bila ena seja.

Knjižnico od 31. 12. 2006 vodim **direktorica** Jolanda Železnik, ki hkrati opravljam funkcijo poslovne in programske direktorice. Predstavljam in zastopam knjižnico neomejeno, organiziram in usklajujem poslovanje knjižnice, določam poslovno politiko in ukrepe za njeno izvajanje, sprejemam druge odločitve, pomembne za uresničevanje smotrov in ciljev knjižnice, ter strokovno vodim knjižnico. Novi, petletni mandat sem začela 31. 12. 2021.

Kolegij direktorja sestavlja skupina ključnih strokovnih sodelavcev. V letu 2025 smo se najpogosteje sestajali ob ponedeljkih ob 12. uri. Obravnavali smo tekoče naloge v zvezi z delom in se medsebojno informirali. Vsi zapisniki kolegija so objavljeni na intranetu in shranjeni v arhivu knjižnice.

Imeli smo en sestanek vseh zaposlenih in več krajših priložnostnih strokovnih razgovorov. Za obveščanje smo uporabljali tudi dopisovanje prek intraneta in elektronske pošte. Poleg formalnega komuniciranja je bilo precej tudi neformalnega.

ORGANIZIRANOST ZAVODA

Organiziranost knjižnične mreže

Knjižnico sestavljajo naslednje organizacijske enote (vse so vključene v sistem Cobiss):

- ✓ Krajevna knjižnica I Občinska knjižnica Braslovče
- ✓ Krajevna knjižnica I Občinska knjižnica Polzela
- ✓ Krajevna knjižnica I Občinska knjižnica Prebold
- ✓ Krajevna knjižnica II Občinska knjižnica Tabor
- ✓ Krajevna knjižnica I Občinska knjižnica Vransko
- ✓ Osrednja knjižnica Medobčinska splošna knjižnica Žalec
- ✓ Lokacija premične zbirke Griže
- ✓ Lokacija premične zbirke Petrovče
- ✓ Lokacija premične zbirke Ponikva
- ✓ Lokacija premične zbirke Šempeter

V vseh enotah nudimo obiskovalcem podobne storitve: izposojajo knjižničnega gradiva na dom in/ali v čitalnico, medknjižnično izposojajo, prireditve za otroke in odrasle, uporabo svetovnega spleta, uporabo elektronskih baz in še mnoge druge.

V osrednji enoti imamo še domoznanski oddelek. V letu 2017 se je razširil v nove prostore, ki smo jih pridobili z dograditvijo Doma II. slovenskega tabora Žalec in preselitvijo dela Zavoda za kulturo, šport in turizem (ZKŠT) Žalec.

Vse naše enote delujejo kot informacijsko, kulturno, sprostitevno, izobraževalno, komunikacijsko in socialno središče lokalne skupnosti. Mreža knjižnic je zasnovana celovito, povezana je z drugimi knjižnicami, predvsem pa z drugimi organizacijami v širši lokalni skupnosti, še zlasti s šolami in kulturnimi ustanovami. Knjižnice so vzpostavile povezave za izmenjavo informacij, idej, storitev in strokovnega znanja. Rezultat je manjše podvajanje storitev, združevanje virov za boljši učinek in izboljšanje vseh storitev v mreži.

Odprtost organizacijskih enot

Odprtost organizacijskih enot prilagajamo potrebam uporabnikov, seveda vedno skladno s soglasji ustanoviteljev in sveta zavoda.

Sicer pa je naša knjižnica ne le knjižnica na dotik, pač pa je tudi virtualna, kar pomeni, da je z določenimi storitvami uporabnikom na voljo 24 ur na dan. Na naši spletni strani www.zal.sik.si si lahko uporabniki podaljšajo izposojni rok gradiva, ga naročijo ali rezervirajo, ponujamo spletni vpis in spletna plačila, od doma pa lahko uporabljajo tudi nekatere elektronske podatkovne zbirke in e-knjige.

V vseh občinskih knjižnicah smo se uporabnikom približali s paketniki, ki omogočajo dostop do knjig tudi zunaj časa odprtosti.

	Ponedeljek	Torek	Sreda	Četrtek	Petek	Sobota	Skupaj
Braslovče 03 703 84 22	8.00-14.00 8.00-14.00	12.00-19.00 12.00-19.00		12.00-19.00 12.00-19.00	8.00-14.00 8.00-14.00	8.00-12.00 zaprto	30
Polzela 03 703 32 04	12.00-19.00 12.00-19.00		12.00-19.00 12.00-19.00	8.00-15.00 8.00-15.00	8.00-15.00 8.00-15.00	8.00-12.00 zaprto	32
Prebold 03 705 35 40		14.00-19.00 14.00-19.00	14.00-19.00 14.00-19.00	8.00-15.00 8.00-15.00		8.00-12.00 8.00-12.00	21
Tabor 059 803 004		12.00-18.00 12.00-18.00				8.00-12.00 zaprto	10
Vransko 03 703 12 80		10.00-18.00 10.00-19.00			10.00-18.00 10.00-19.00	8.00-12.00 Zaprto	20
Žalec 03 712 12 52	8.00-19.00 8.00-19.00	8.00-19.00 8.00-19.00	8.00-19.00 8.00-19.00	8.00-19.00 8.00-19.00	8.00-19.00 8.00-19.00	7.00-12.00 zaprto	60
Griže 059 936 602			15.00-19.00 julij zaprto				4
Petrovče 041 526 407		11.00-13.00 julij in avgust zaprto					2
Ponikva 03 777 85 23		7.00-8.00 julij in avgust zaprto		7.00-8.00 julij in avgust zaprto			2
Šempeter 03 703 20 62			17.00-19.00 julij in avgust zaprto				2

Tehnična opremljenost enot

Enota	Fotokopirni stroj	Projektor	Čitalniška mesta	m ²
Braslovče	1	1	30	167,21
Polzela	1	-	20	402
Prebold	1	1	18	287
Tabor	-	-	7	83,4
Vransko	1	1	7	125
Žalec	3	2	29	775,80
Griže	-	-	3	64
Petrovče	-	-	20	43
Ponikva	-	-	1	36
Šempeter	-	-	6	60
SKUPAJ	7	5	141	2043,41

Računalniška opremljenost enot

Enota	Za uporabnike	Za zaposlene	Skupaj
Braslovče	2	2	4
Polzela	1	2	3
Prebold	2	2	4
Tabor	1	1	2
Vransko	2	1	3
Žalec	4	16	20
Griže	1	1	2
Petrovče	-	1	1
Ponikva	-	1	1
Šempeter	-	1	1
SKUPAJ	13	28	1

KADROVSKA STRUKTURA

Sestav zaposlenih 31. 12. 2025

Jolanda Železnik, direktorica
 Andreja Hutinski, višja knjižničarka
 Karmen Kreže, bibliotekarka VII/2
 Bojan Uranjek, informatik VII/1
 Laura Jelen, bibliotekarka VII/2
 Valerija Jerman, bibliotekarka VII/2
 Katarina Pasarić, strokovna sodelavka V
 Lea Felicijan, bibliotekarka VII/2
 Renata Novak, bibliotekarka VII/2
 Tina Uranko, bibliotekarka VII/1
 Tanja Pilih, knjižničarka
 Nataša Koren, bibliotekarka VII/2
 Tina Štrajher, bibliotekarka VII/1
 Anja Štorek, knjižničarka
 Andrej Perger, bibliotekar VII/1
 Ana Špička, bibliotekarka VII/1
 Mojca Perc Hammoud, bibliotekarka VII/1
 Tanja Trobiš, knjižničarka

Od 18 zaposlenih ima stalno prebivališče v Občini Žalec 10 javnih uslužbencev, v Občini Prebold 1, v Občini Vransko 2, v Mestni občini Celje 2, v Občini Polzela 1, v Občini Braslovče 1 in v Občini Hrastnik 1.

Povprečna starost zaposlenih je 47 let.

Zap. št.	Šifra delovnega mesta	Delovno mesto	Tarifni razred	Sistemizirano	Dejansko št. zap. 31. 12. 2025
1		čistilka II	II	outsourcing	outsourcing
2		računovodja VII/1	VII/1	outsourcing	outsourcing
3	G025011	knjižničar	V	4	3
4	G026023	višji knjižničar	VI	1	1
5	G027004	bibliotekar	VII/1, VII/2	14	11
6	G095071	strokovni delavec V	V	1	1
7	G097028	informatik VII/1	VII/1	1	1
8	B017841	direktor	VII/2	1	1
				22	18

Sistemizirana in zasedena delovna mesta na dan 31. 12. 2025

Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične javne službe, **ki določa minimalne pogoje**, narekuje, da bi morala imeti Medobčinska splošna knjižnica Žalec **najmanj** 21 zaposlenih, Standardi za splošne knjižnice pa predvidevajo 33 zaposlenih. Nas je bilo 31. 12. 2025 18.

Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične javne službe	Standardi za splošne knjižnice
21	33
85,7 %	54,5 %

Odmik od načrta

Še vedno smo precej kadrovske podhranjeni. Pogosto dosežemo kritično točko, ko še komaj lahko pokrivamo čas odprtosti v vseh enotah.

Dva sodelavca sta opravljala strokovni izpit, zato sta bila veliko odsotna.

Leta 2025 je bilo 824 ur boleznin in nege, kar je 144 ur manj kot leta 2024 in 2861 ur manj kot leta 2023. Še vedno pa je to 40 % enega zaposlenega.

POROČILO O DOSEŽENIH CILJIH IN REZULTATIH

V nadaljevanju navajam primerjavo doseženih ciljev in rezultatov glede na načrte, ki so bili opredeljeni v vsebinskem načrtu za leto 2025, ki sem ga pripravila direktorica Jolanda Železnik s sodelavci ter ga je obravnaval in sprejel svet zavoda. Usklajen s proračuni občin je bil potrjen na seji sveta 6. marca 2025.

FINANČNA KONSTRUKCIJA

Izkaz prihodkov in odhodkov od 1. 1. do 31. 12. 2025 izkazuje v javnem zavodu Medobčinska splošna knjižnica Žalec **presežek prihodkov nad odhodki v znesku 8.783,85 evra**. Vseh prihodkov je bilo 980.847,02 evra, odhodkov pa 972.063,17 evra. Lastnih prihodkov je bilo 68.126,29 evra, kar je skoraj 7 % vseh prihodkov. Več podrobnosti v računovodskem poročilu, ki ga je pripravila računovodkinja Bina Lokar in je sestavni del letnega poročila.

Pregled poslovanja po občinah – izkaz prihodkov in odhodkov od 1. 1. do 31. 12. 2025:

Občina Braslovče	+4.905,44
Občina Polzela	-2.594,12
Občina Prebold	-402,92
Občina Tabor	+3.414,89
Občina Vransko	-3.009,70
Občina Žalec	+6.470,26
SKUPAJ	+8.783,85

Odmik od načrta

Zelo smo zadovoljni z rezultatom v tekočem letu, ki je pozitiven vsa leta vseh mojih mandatov, torej že od leta 2006.

Zavod izkazuje 57.444,28 evra presežka (skupni izid, upoštevajoč prenos rezultata preteklih let).

IZOBRAŽEVANJE

Stalno izobraževanje in strokovno izpopolnjevanje predstavljata eno izmed temeljnih usmeritev delovanja Medobčinske splošne knjižnice Žalec. Knjižničarji se zavedamo, da lahko le z znanjem, odprtostjo za novosti in pripravljenostjo na učenje uspešno odgovarjamo na spreminjajoče se potrebe uporabnikov ter sledimo razvoju družbe, kulture in tehnologije. Zato izobraževanje in izpopolnjevanje razumemo kot nepogrešljivi del našega strokovnega dela in kot naložbo v kakovostne, sodobne ter dostopne knjižnične storitve v prihodnje.

Udeležba na strokovnih posvetih, seminarjih, delavnicah in konferencah nam omogoča vpogled v dobre prakse drugih knjižnic ter sledenje sodobnim trendom na področju dela z uporabniki, pri izvajanju knjižničnih storitev in razvoju novih dejavnosti.

Izobraževanje in izpopolnjevanje knjižničarjev pomembno prispevata k večji prilagodljivosti knjižnice spremembam v družbi in tehnologiji ter k razvoju inovativnih storitev. S stalnim strokovnim razvojem zaposleni krepimo svoje kompetence, izboljšujemo kakovost dela in zagotavljamo strokovno, dostopno ter uporabnikom prijazno knjižnično okolje, ki odgovarja na izzive sodobnega časa.

V letu 2025 smo se zaposleni v Medobčinski splošni knjižnici Žalec udeležili 34 izobraževanj, v katera je bilo vključenih 63 oseb.

Zap. št.	Naslov izobraževanja	Datum	Število oseb
1.	ŠPIK B, Izpopolnjevanje iz bibliotekarstva	10. 11. 1.	1
2.	ŠPIK B, Izpopolnjevanje iz bibliotekarstva	24. 1.–31. 1.	2
3.	ŠPIK B, Izpopolnjevanje iz bibliotekarstva	1. 2.–12. 4.	1
4.	ŠPIK B, Izpopolnjevanje iz bibliotekarstva	10. 10.–19. 12.	1
5.	Izkušnje s prijavo in izvajanjem Erasmus+	17. 1.	1
6.	Tehnični seminar za oddajo prijavnice projekta mobilnosti organizacije brez projekta	23. 1.	1
7.	1. bralna čajanka	13. 2.	2
8.	2. bralna čajanka	13. 3.	2
9.	3. bralna čajanka	10. 4.	2
10.	4. bralna čajanka	15. 5.	2
11.	Kako do učinkovitih objav za družbena omrežja?	20. 3.	2
12.	Bralni klubi – webinar	marec, april, maj	1
13.	Začetni koraki v pismenosti – posvetovanje	27. 3.	6
14.	Kompetenčni centri in vsebine	10. 4.	1
15.	Kadrovska dokumentacija	17. 4.	1
16.	Prenovljena platforma Cobiss Ela	28. 5.	1

Poslovno poročilo za leto 2025

17.	Priprava vloge za imenovanje v strokovni naziv v knjižnični dejavnosti	27. 5.	1
18.	Izzivi in pasti priprave pisne naloge za bibliotekarski izpit	3. 6.	1
19.	Pripovedovalska delavnica	5.–6. 6.	2
20.	4. strokovno srečanje domoznancev	12. 6.	1
21.	Strokovna sreda: nacionalni projekt Rastem s knjigo 2025/26	10. 9.	2
22.	Posvetovanje ZBDS	17.–19. 9.	2
23.	Tečaj ličenja	24. 9.	12
24.	Novi storitvi: takojšnji nalog in preverjanje prejemnikov	29. 9.	1
25.	Zakaj je branje fikcije koristno?	1. 10.	1
26.	Strokovna sreda: predstavitev najnovejše bere zlatih hrušk	8. 10.	2
27.	Regionalni podeželski parlament, Podčetrtek	16. 10.	1
28.	Vsi do informacij brez over	22. 10.	1
29.	Avtorske pravice, odprta znanost in knjižnice	15. 10.	1
30.	5. Semaforjev utrip: V prevelikih čevljih bibliopedagoga?	13. 11.	4
31.	Zbiranje spominov: vodenje intervjujev z informatorji	26. 11.	1
32.	TCA Bruselj	25.–28. 11.	1
33.	Konferenca Cobiss 2025	25. 11.	1
34.	Izobraževanje za vnašalce biografij na portal Obrazi slovenskih pokrajin	1. 12.	1
	Skupaj		63

KNJIŽNIČNO GRADIVO (Priprava statističnih podatkov: Laura Jelen)

Gradivo v naši knjižnici je urejeno po sistemu univerzalne decimalne klasifikacije (UDK), ki razvršča znanje v deset glavnih skupin, označenih s števili od 0 do 9 (razen 4). Znotraj UDK je gradivo urejeno po abecedi avtorjev. Vse gradivo je v prostem pristopu (nobena enota nima skladišča), gradivo za otroke in mladino je postavljeno ločeno od gradiva za odrasle in je urejeno po starostnih stopnjah. Strokovno gradivo je barvno označeno, kar omogoča večjo preglednost in lažjo najdljivost.

Občina	Za knjižnično gradivo v letu 2025	EUR na prebivalca	Ostanek iz leta 2024	Prenos v leto 2025
Braslovče	15.000	2,52	709,72	515,38
Polzela	20.000	2,98	1.369,83	741,47
Prebold	15.000	2,82	706,78	532,21
Tabor	4.500	2,49	508,99	63,83
Vransko	13.000	4,67	484,05	248,10
Žalec	40.000	1,83	4.719,89	3.825,38
občine SKUPAJ	106.000	2,39	8.499,26	5.926,37

V letu 2025 smo nabavili za 173.539,89 evra knjižničnega gradiva. 63.467 evrov je delež Ministrstva za kulturo Republike Slovenije, delež občin ustanoviteljic pa znaša 107.500 evrov. Ostanek iz leta 2024 je znašal 8.499,26 evra, v leto 2026 smo prenesli 5.926,37 evra (za nemoteno nabavo v prvih mesecih).

Tudi v letu 2025 je bil osnovni vir pridobivanja in dopolnjevanja knjižnične zbirke nakup gradiva. Kot nakup smo obdelali 7374 enot knjižničnega gradiva, kar je 479 enot več kot leto prej.

Pri nakupu smo poskušali slediti strokovnim priporočilom, ki pravijo, da je pri nabavi knjižničnega gradiva treba nabaviti 50 % stroke in 50 % leposlovja, znotraj tega 30 % za mladino in otroke. Razmerje prirasta (nakup) je: 45,7 % otroci in mladina, 54,3 % odrasli ter 33,7 % stroka in 64,6 % leposlovje. Ves čas smo upoštevali tudi potrebe in želje uporabnikov.

Z dobavitelji se nam je uspelo dogovoriti za dobre nakupne pogoje.

Pri nabavi gradiva moramo upoštevati tudi prostorske pogoje, tako v Žalcu zelo malo nabavljamo DVD-je, ker nimamo primernih prostorov za hrambo. Velika prostorska stiska je tudi v nekaterih izposojevališčih, še zlasti v Petrovčah. Tako so uporabniki prikrajšani za raznovrstno gradivo, ki bi ga lahko uporabljali, če bi bili knjižnični pogoji ustrežnejši.

Nabavo knjižničnega gradiva smo izvajali skladno z Letnim načrtom nakupa knjižničnega gradiva za leto 2025 in Dokumentom o nabavni politiki. Naša nabavna politika je transparentna z vidika uporabnikov, stroke in financerjev.

Knjižnica pridobiva gradivo tudi z darovi, zamenjavo in tako imenovanim starim fondom. Takoj za nakupom je največji delež darov. Darovi prihajajo v knjižnico od organizacij, avtorjev, založb, predvsem pa od zasebnikov. Z zameno se nadomesti gradivo, ki ga bralci poškodujejo ali uničijo.

Ko smo prekinili sodelovanje s ponudnikom e-knjig Biblos, kot je to storila večina knjižnic v Sloveniji, smo se pridružili novi platformi za izposajo e-knjig Cobiss Ela. Cobiss Ela je nacionalna platforma za izposajo elektronskih knjig, nastala na pobudo Združenja splošnih knjižnic in v sodelovanju z Institutom informacijskih znanosti Maribor (Izum), ki je platformo razvil. V Platformo Cobiss Ela so vključene vse slovenske splošne knjižnice, Narodna in univerzitetna knjižnica Ljubljana, Univerzitetna knjižnica Maribor, tri zamejske knjižnice ter številni slovenski

založniki. Izposoja je mogoča prek knjižničnega sistema Cobiss in je za člane knjižnic brezplačna. V letu 2025 je bilo na voljo 2434 naslovov, zabeležili pa smo 1037 izposoj.

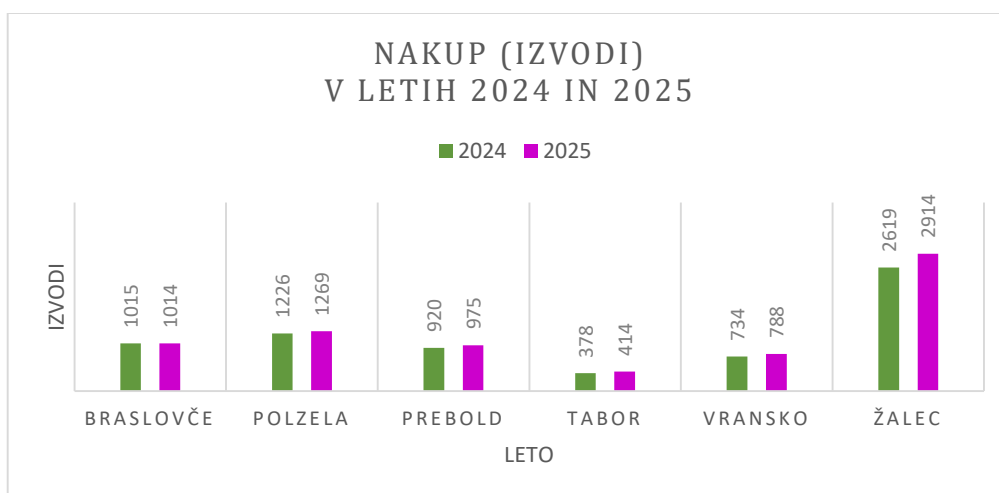
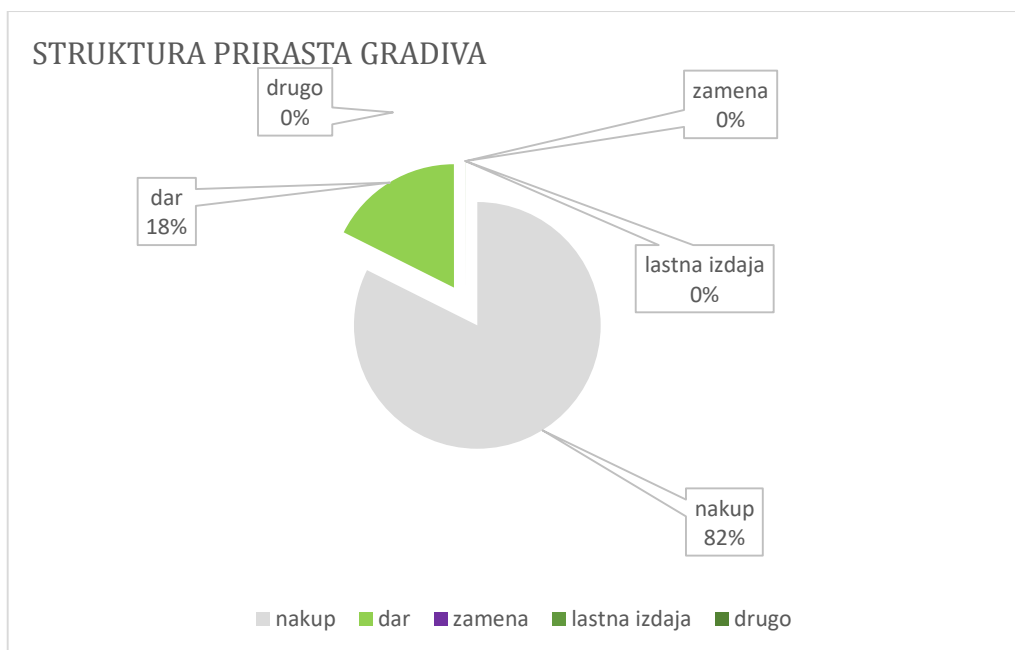
Na portalu Audibook (zvočne knjige v slovenskem jeziku) smo ponujali 563 naslovov, izposoj je bilo 427.

Na Filmoteki so člani lahko izbirali med 414 naslovi. Izposoj je bilo 76.

Uporabnikom smo omogočali tudi dostop do e-virov. Statistika uporabe e-podatkovnih baz je priloga tega poslovnega poročila.

	Nakup 2024	Nakup 2025	Dar 2024	Dar 2025	Zamena 2024	Zamena 2025	Lastna izdaja 2024	Lastna izdaja 2025	Drugo 2024	Drugo 2025	Skupaj 2024	Skupaj 2025
Braslovče	1015	1014	383	349	16	0	2	0	0	0	1416	1363
Polzela	1226	1269	96	112	5	0	2	0	1	0	1330	1381
Prebold	920	975	59	118	8	0	2	0	0	0	989	1093
Tabor	378	414	127	158	5	0	2	0	0	0	512	572
Vransko	734	788	148	241	10	0	2	0	0	0	894	1029
Žalec	2619	2911	509	505	46	0	6	1	8	0	3188	3417
Griže	1	1	11	27	1	0	2	0	0	0	15	28
Petrovče	0	0	5	3	0	0	2	0	0	0	7	3
Ponikva	1	1	12	7	2	0	2	0	0	0	17	8
Šempeter	1	1	26	55	0	0	2	0	0	0	29	56
Skupaj – izv.	6895	7374	1376	1575	93	0	24	1	9	0	8397	8950
Skupaj – nasl.	2510	2718	1144	1346	93	0	2	1	8		3700	3988
MK izv.	2092	2550										
MK nasl.	940	1061										

Struktura prirasta knjižničnega gradiva v letu 2025 po enotah in primerjava z letom 2024

Vrsta nakupa gradiva	Znesek (EUR)	Povprečna cena (EUR)
Knjižno gradivo: 7374 izvodov	158.501,67	21,50
Serijske publikacije: 208 izvodov	9.864,39	47,42
Ela: 1037 izposoj	1.844,27	1,78
Audibook: 563 naslovov	3.329,56	5,91
Skupaj	173.539,89	18,90

Razdelitev porabljenih sredstev za nakup knjižničnega gradiva v letu 2025 in povprečna cena

V letu 2025 smo odpisali 8342 enot gradiva, kar je 700 enot več kot leto prej. Knjižnica izloča in odpisuje: poškodovano, umazano, nepopolno gradivo, katerega deli so uničeni, odvečne izvode, po katerih ni več povpraševanja, zastarelo gradivo in starejše izdaje, ki se lahko nadomestijo z novejšimi. Lani je Izum sistemsko vnesel cene knjig, ki so bile v bazah

slovenskih knjižnic brez tega podatka, zato smo prvič lahko dobili tudi računalniški izpis vrednosti odpisanih knjig.

Enota	Izvodi	SIT	SIT V EUR (239,64)	EUR	VREDNOST
Braslovče	314	88.917,31	371,05	3.826,90	4.197,95
Polzela	1570	573.294,97	2.392,32	20.850,51	23.242,83
Prebold	698	148.301,35	618,85	10.607,29	11.226,14
Tabor	72	32.953,53	137,51	597,10	734,61
Vransko	1050	262.509,22	1.095,43	13.157,10	14.252,53
Žalec	4613	1.787.638,36	7.459,68	61.572,46	69.032,14
Griže	19	1.000,00	4,17	267,24	271,41
Petrovče	1	0,00	0,00	3,00	3,00
Ponikva	1	0,00	0,00	10,16	10,16
Šempeter	4	0,00	0,00	0,00	0,00
SKUPAJ	8342	2.894.614,74	12.079,01	110.891,76	122.970,77

	Odpis 2015	Odpis 2016	Odpis 2017	Odpis 2018	Odpis 2019	Odpis 2020	Odpis 2021	Odpis 2022	Odpis 2023	Odpis 2024	Odpis 2025
Braslovče	131	231	98	144	328	151	367	318	464	1005	314
Polzela	23	37	199	350	441	134	96	397	371	551	1570
Prebold	113	68	450	271	646	185	137	98	418	815	698
Tabor	2	53	101	28	53	14	54	119	300	26	72
Vransko	34	46	271	173	483	220	118	325	218	622	1050
Žalec	676	1537	3077	3443	1634	579	1090	1992	2695	4135	4613
Griže	2	20	17	74	265	7	359	260	3	50	19
Liboje	0	2	1	67	7	8	0	3	1400	265	0
Petrovče	0	2	32	16	18	3	2	929	0	41	1
Ponikva	9	52	49	26	27	4	1	1	3	102	1
Šempeter	0	60	3908		0	90	0		11	25	4
Premična	3	2	5	11	6	12	11	1	6	5	/
SKUPAJ	993	2110	8208	4603	3908	1407	2235	4443	5889	7642	8342

Primerjava odpisa gradiva v letih 2015–2025 (2019 in 2024 je bila opravljena inventura knjižničnega gradiva)

	Prirast 2015	Prirast 2016	Prirast 2017	Prirast 2018	Prirast 2019	Prirast 2020	Prirast 2021	Prirast 2022	Prirast 2023	Prirast 2024	Prirast 2025	Stanje 31. 12. 2025
Braslovče	864	951	1125	1100	919	1027	1065	1276	1303	1416	1363	24289
Polzela	710	757	1048	1165	832	744	918	1205	1299	1330	1381	24706
Prebold	737	702	731	884	1016	844	1145	1058	1008	989	1093	23341
Tabor	309	473	355	441	403	368	526	440	464	512	572	10374
Vransko	862	859	846	909	705	610	769	878	921	894	1029	20323
Žalec	2842	2399	3405	4056	3416	2438	2884	3030	3683	3188	3417	98370
Griže	61	61	104	115	135	46	78	54	13	15	28	8570
Liboje	30	33	30	28	24	16	8	6	0	0	0	0
Petrovče	94	38	114	51	34	25	39	127	18	17	3	2276
Ponikva	127	88	69	83	66	23	50	17	7	29	8	3873
Šempeter	32	26	29	34	57	17	8	10	22	0	56	1114
Premična	99	51	135	77	80	63			0	0	0	0
SKUPAJ	6767	6438	7991	8943	7687	6211	7490	8101	8738	8397	8950	217236

Primerjava prirasta izvodov (nakup, dar, zamena, stari fond, drugo) knjižničnega gradiva v letih 2015–2025

Izposojevališče Petrovče je edino v vsej mreži, kjer v enem prostoru poleg knjižnične dejavnosti potekajo še nekatere druge in kjer ima ključ od prostora s knjigami in drugim gradivom več uporabnikov prostora, zato ne moremo prevzeti odgovornosti za knjige in našo opremo, ki je pogosto poškodovana. Tudi v Šempetru in na Ponikvi ni idealno, saj sta združeni šolska in splošna knjižnica.

Odmiki od načrta

Da bi dosegli nakup 250 izvodov/1000 prebivalcev, bi potrebovali 270.387,50 evrov, kar pomeni, da tega merila ne dosegamo, na kar pa nimamo vpliva, saj dobimo za nakup knjižničnega gradiva veliko manj, kot načrtujemo.

UPORABNIKI

Statistika potrjuje, da so uporabniki z nami in našimi storitvami zadovoljni.

Da bi bili bralcem čim bolj prijazni, jim dajemo možnost, da s pisno utemeljitvijo zaprosijo za znižanje zamudnine. Te vloge obravnavamo skladno s Pravilnikom o obravnavi vlog za znižanje zamudnine. V letu 2025 smo prejeli in obravnavali 60 vlog, kar je štiri več kot leto prej.

Da bi občanom omogočili dostop do gradiva, smo tudi v letu 2025 poskrbeli za možnost spletnega vpisa, kar je bila novost v letu 2020. Uvedli smo tudi spletna plačila.

Bralcem smo se približali tudi z uvedbo paketnikov. Zdaj jih imajo vse občinske knjižnice, razen v Preboldu, saj smo jih lani namestili še na Polzeli, na Vranskem, v Braslovčah in v Taboru.

Zelo skrbimo tudi za uporabnike s posebnimi potrebami in zanje naredimo, kar je v naši moči v danih razmerah. Občinska knjižnica Žalec ima na parkirišču štiri parkirna mesta za invalide. Pred glavnim vhodom v knjižnico je klančina. Parkirna mesta in klančine imajo tudi druge občinske knjižnice, ki delujejo v sklopu Medobčinske splošne knjižnice Žalec, Občinska knjižnica Prebold ima dvigalo za uporabnike.

Osebam z invalidsko kartico ugodnosti omogočamo brezplačno članstvo. Od leta 1984 omogočamo pogodbeno delo invalidki, ki prihaja dvakrat na teden po dve uri. Ureja časopise, članke in drugo lažjo korespondenco.

Za slabovidne nabavni oddelek sledi ponudbi na tržišču, kar pomeni večji format, večje črke tiska in večji razmik med vrsticami. Ponujamo povečevalo za branje v čitalnici. Za uporabnike z disleksijo ponujamo knjige s prilagojenim tiskom. Uporabnikom, ki slabše slišijo oziroma nosijo slušni aparat, omogočamo nemoteno poslušanje na prireditvah, in sicer z indukcijsko zanko.

V naši zbirki so, kot je bilo že prej omenjeno, tudi zvočne in e-knjige v slovenskem jeziku.

Zaposlene v Medobčinski splošni knjižnici Žalec enkrat na mesec odhajajo na bralne urice v domove za starejše, in sicer na Polzelo in Vransko. Stanovalci poslušajo leposlovno ali strokovno besedilo oziroma predstavitev knjige, nato se o tem pogovarjamo. Vsakič jim prinesemo nekaj knjig za mesečno branje.

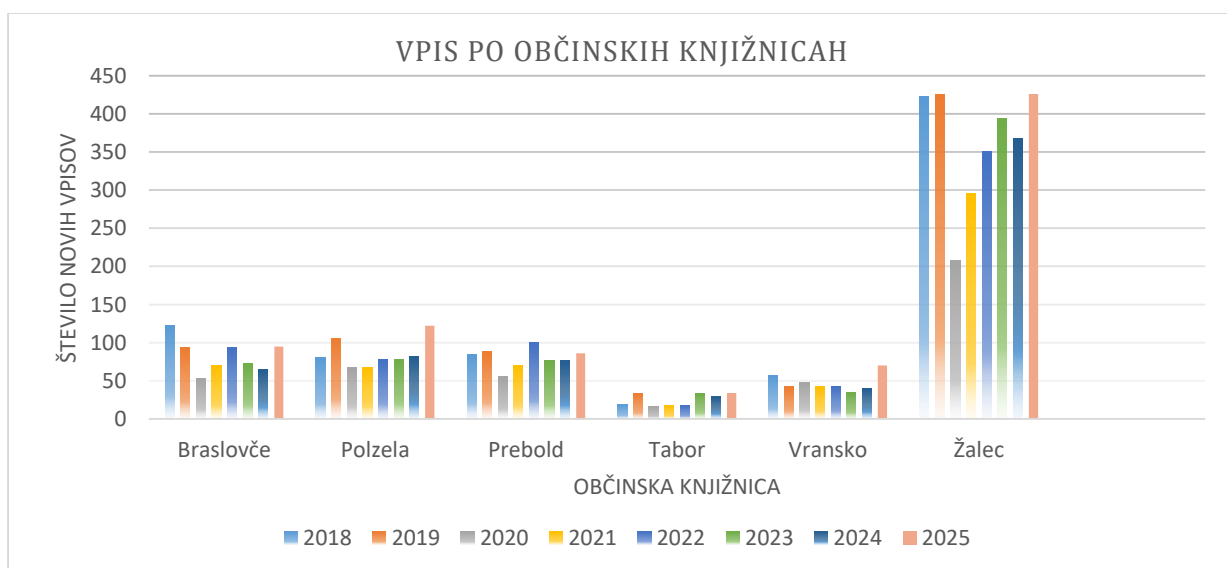
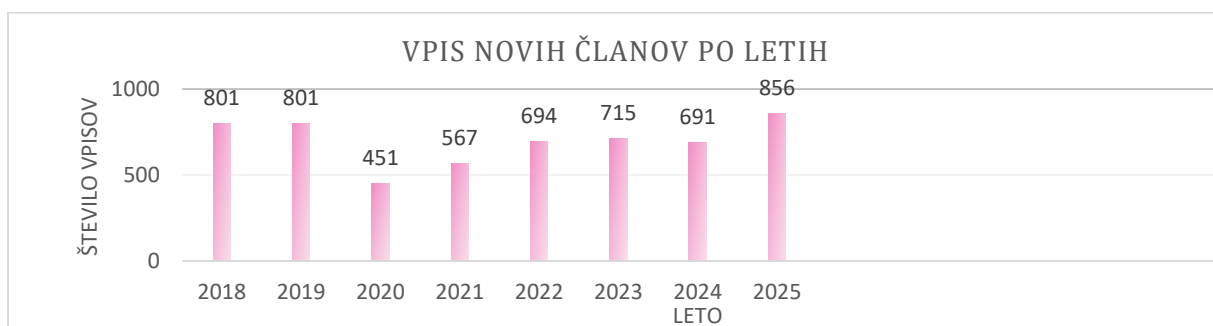
Enkrat na mesec odhajamo tudi v Dom Nine Pokorn Grmovje, Varstveno-delovni center (VDC) Saša in VDC Muc v Braslovčah, kjer beremo odraslim osebam s posebnimi potrebami, ki na bralnih uricah poslušajo teme o slovenskih običajih in navadah, letnih časih, praznikih in podobno. Posebno radi poslušajo vsebine slovenskega leposlovja. V časih pa tudi oni pridejo v knjižnico na bralna druženja.

Od oktobra 2017 poteka v Občinski knjižnici Žalec posebna bralna značka, in sicer za varovance Sožitja Žalec, društva za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju. Skupina enkrat na mesec posluša eno ljudsko in eno avtorsko zgodnico, nato se o tem pogovarjajo. K naslednjemu srečanju varovanci prinesejo izdelke s tematiko pravljic prejšnjega druženja. Sicer zaposleni v Medobčinski splošni knjižnici Žalec oziroma v vseh njenih 10 enotah pomagamo uporabnikom, ki izrazijo potrebo po pomoči.

Mesto vpisa	Število vpisov 2018	Število vpisov 2019	Število vpisov 2020	Število vpisov 2021	Število vpisov 2022	Število vpisov 2023	Število vpisov 2024	Število vpisov 2025
01 Žalec	423	426	208	296	351	394	368	416
02 Vransko	57	42	48	42	43	35	40	70
03 Polzela	80	105	67	68	78	78	82	122
04 Griže	1	3	0	1	1	2	1	2
05 Šempeter	3	0	0	0	0	1	0	0
06 Braslovče	122	93	53	70	93	72	65	95
07 Prebold	84	88	55	70	100	76	76	86
08 Tabor	19	34	17	18	18	34	29	34
09 Petrovče	2	2	0	2	1	3	0	0
11 Ponikva	9	6	2	0	9	6	4	8
Skupaj fizični vpis	801	801	451	567	694	701	665	833
Spletni vpis						14	26	23
SKUPAJ						715	691	856

Vpis novih članov v letu 2025 in primerjava z leti 2024, 2023, 2022, 2021, 2020, 2019 in 2018

V primerjavi z letom 2024 je bil večji vpis v vseh enotah, kar je izjemno. Fizičnih vpisov je bilo za 25,3 % več kot leto prej. Spletni vpisi so se zmanjšali za 11,5 %. Skupaj je vpis večji za 23,8 %.

Poslovno poročilo za leto 2025

Enota	2023	2024	2025	% preb. 2023	% preb. 2024	% preb. 2025
01 Žalec	3627	3963	4258	18,0	19,6	20,5
02 Vransko	638	680	758	23,8	25,4	27,3
03 Polzela	958	1070	1110	15,0	16,9	16,6
04 Griže*	84	86	103			
05 Šempeter*	29	33	17			
06 Braslovče	945	1057	1091	16,6	17,9	18,4
07 Prebold	896	974	990	16,9	19,0	18,6
08 Tabor	305	321	355	18,0	17,7	19,7
09 Petrovče*	50	41	28			
10 Liboje*	8	8	0			
11 Ponikva*	69	58	65			
SKUPAJ	7609	8291	8775	17,6	19,2	19,8

Število aktivnih članov 31. 12. 2025 in primerjava z letoma 2023 in 2024 (*pod Občino Žalec)

Aktivni člani so člani, ki si v tekočem letu vsaj enkrat izposodijo ali vrnejo gradivo ali mu podaljšajo izposojni rok. Skupno število aktivnih članov se je povečalo za 5,8 %, kar je odlično. Število aktivnih članov se je povečalo v vseh enotah, razen v Šempetru in Petrovčah.

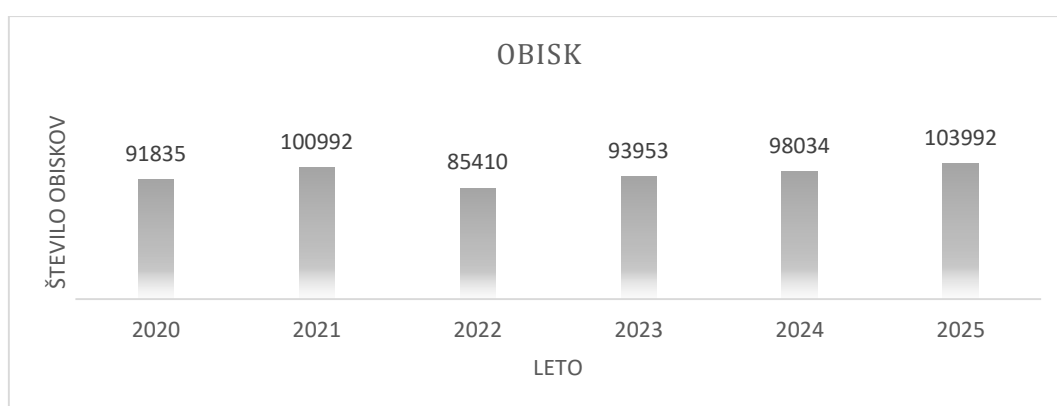
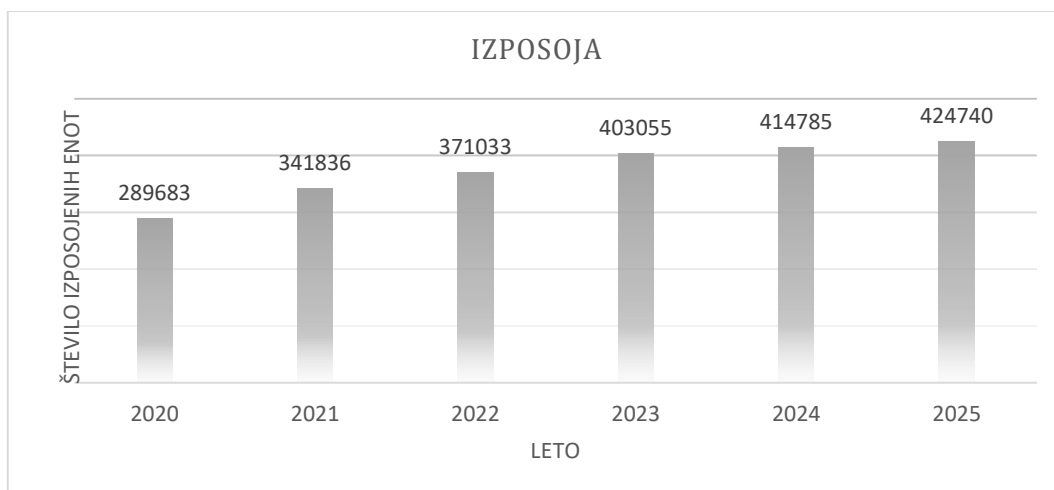
Med aktivnimi člani še vedno prevladujejo zaposleni, sledijo osnovnošolci, nato upokojeanci in predšolski otroci. Še posebej izrazito se je povečal delež upokojeancev, in sicer za skoraj 13 % glede na leto prej. Naraščajo vse kategorije, razen redni študenti, kar je povsem logično, saj na območju našega delovanja ni fakultet.

Vsi si lahko, ne glede na enoto vpisa, izposojajo gradivo v vseh organizacijskih enotah z enotno izkaznico in enkratnim plačilom letne članarine v kateri koli enoti.

V nadaljevanju prikazujemo število izposoj (na dom, med enotami in vse vrste podaljšav) ter število obiskov.

Enota	IZPOSOJA*						OBISK**					
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Braslovče	31291	41212	45976	47532	51248	53391	10189	11742	10109	11030	11436	12495
Polzela	28869	35466	37373	43596	45109	45953	9537	10409	8346	9309	9836	10104
Prebold	35326	42626	46643	52871	55969	57187	9602	10270	9117	10516	10696	11212
Tabor	8584	10855	11474	12961	14639	17121	2974	3513	2844	3287	3412	3937
Vransko	26158	32450	36050	39247	41674	40301	8204	8658	7236	7740	7838	8285
Žalec	151965	174067	187673	201369	201743	205821	48730	52702	44393	48823	51960	54625
Griže	1768	1886	1302	1306	1048	975	711	715	441	377	382	413
Liboje	220	130	51	3	2	0	106	42	29	18	10	0
Petrovče	831	687	691	429	231	140	491	395	284	195	145	102
Ponikva	1483	885	895	509	605	675	733	377	634	515	530	575
Šempeter	180	26	172	270	266	183	95	29	103	125	159	81
Premična	928	26	1	0	0	0	463	110	13	4	3	0
Drugo	2080		1366	1504	0	0		2030	1720	2014	1627	0
Skupaj	289683	340316	369667	401597	413679	423276	91835	100992	85410	93953	98034	103992
E-knjige		1520	1366	1342	905	1037						
Audibook				116	201	427						
SKUPAJ		341836	371033	403055	414785	424740						

Število izposojenih enot in število obiskov (*izposoja na dom, med enotami, vse vrste podaljšav, **vračilo, izposoja, podaljšava v knjižnici)

Po Pravilniku o splošnih pogojih poslovanja Medobčinske splošne knjižnice Žalec knjižnica svojim članom omogoča medknjižnično naročilo strokovnega študijskega gradiva iz knjižnic po Sloveniji. V letu 2025 smo članom omogočili izposajo 67 enot gradiva. Prav tako omogočamo izposajo gradiva iz domače knjižnice drugim knjižnicam v sistemu Cobiss, v letu 2025 smo posodili 62 enot gradiva.

Odmiki od načrta

V letu 2025 smo načrtovali enak fizični vpis kot v letu 2024, torej 665. Vpisalo se je 833 novih članov, kar je 25,3 % več. Zabeležili smo 23 spletnih vpisov, kar je 3 manj kot leto prej.

Zelo se je povečalo število aktivnih članov, in sicer za 5,8 % glede na leto prej, kar je izjemno spodbuden podatek.

Načrtovano število izposojenih enot je večje za 2,4 %, načrtovano število obiskov pa za nekaj več kot 6 %.

DODATNA DEJAVNOST

Tudi v letu 2025 so bile vse prireditve za uporabnike brezplačne.

Dejavnosti za mlade bralce

Pravljичne ure so lepo obiskane. Pravljice pripovedujemo v vseh enotah. Poleg rednih terminov smo imeli tudi nekaj obiskov skupin otrok iz vrtcev. Za mladega bralca poskušamo poskrbeti celostno, ga prijazno povabiti v knjižnico, mu jo razkazati in na njemu razumljiv način razložiti pravila izposoje in postavitve gradiva v knjižnici. Pravljica je most med otrokom in odraslim, most med svetom resničnosti, v katerem živimo odrasli, in svetom domišljije, v katerem živi otrok.

Obiski otrok iz vrtcev in šol so pomembna oblika bibliopedagoškega dela. Naši redni obiskovalci so otroci iz vseh vrtcev v naši dolini. Na preprost način jim poskušamo razložiti nekatera knjižnična pravila, pravila izposoje, preberemo ali povemo jim še pravljico. Obiski otrok so organizirani in terminsko vnaprej pripravljeni. Prvošolce pa običajno obiščemo mi.

Povej naprej: »Naša družina bere!«

V Medobčinski splošni knjižnici Žalec smo že peto leto zapored uspešno izvedli bralni projekt Povej naprej: »Naša družina bere!«. S projektom, ki poteka v času poletnih počitnic, spodbujamo družine z osnovnošolskimi otroki, da skupni čas namenijo spoznavanju okolja in geografskih značilnosti Spodnje Savinjske doline, etnoloških in kulturnih znamenitosti ter identitete tu živečih ljudi.

Letošnje popotne torbe smo napolnili s knjižnim gradivom in didaktičnimi pripomočki, s katerimi smo vabili k raziskovanju, opazovanju, odkrivanju in skupnemu preživljanju prostega časa v skrivnostnem svetu gozdov in podzemlja Spodnje Savinjske doline. V projektu je sodelovalo 21 družin.

Tako smo sodelujoče družine v soboto, 27. septembra 2025, povabili na zaključni izlet. Zbrali smo se na parkirišču pred Jamo Peko, kjer nas je najprej sprejel gozdar Egon Vočko. Skupaj smo odšli na dva kilometra dolgo gozdno učno pot, ki vodi po krajinskem parku Ponikovski kras. Na učni poti nam je gozdar skozi deset informacijskih točk predstavil odnose v gozdu in naravi, različne vloge gozdov, gozdne ptice in živali, življenje dreves, gozdna tla, vpliv škodljivcev, predvsem podlubnikov (najbolj znana vrsta je smrekov lubadar), in nam pokazal tudi, kako te škodljivce zatiramo. Lovimo jih v posebne pasti, v katerih so vrečke s feromoni, ki privabijo lubadarje. Predstavil nam je tudi vpliv ujm na gozdove ter kras s kraškimi pojavi. Nato smo po krajšem odmoru šli z vodnikom Vinkom Felicijanom v Jamo Peko. Na zanimiv način nam je predstavil to kraško jamo, ki je stara več kot tri milijone let. Ogledali smo si tudi najvišji podzemni slap. Jama Peko nudi pestro okolje za različne živalske vrste. Med drugimi v njej domujejo jamski hrošček hitleri oziroma hitlerjev brezokec in številni netopirji, zaradi katerih je jama pozimi zaprta. Imeli smo se lepo. Razšli smo se polni novih spoznanj in bogatejši za nova spoznanja, z željo po sodelovanju tudi v prihodnjih sezonah.

Posebno težko pričakovan je vsako leto **pravljичni maraton**. Kot vsako leto doslej je tudi tokrat 2. aprila potekal pravljіčni maraton v Občinski knjižnici Žalec. Na ta dan praznujemo mednarodni dan knjig za otroke in vsako leto sekcija Mednarodne zveze za mladinsko književnost (Ibby) pripravi poslanico v obliki besedila in plakata, s pomočjo katerih nato praznujemo po vsem svetu.

Letos je poslanico pripravila nizozemska sekcija Ibby. Pesem *Slika jezika* je iz pesniške zbirke *Alle wensen van de wereld (Vse želje sveta, 2021)*, ki jo je napisala Rian Visser, ilustrirala Jenneke Ipenburg, v slovenščino pa jo je prevedla Mateja Seliškar Kenda. Lani je okroglih 50 let praznoval tudi maček Muri in zato je na ta dan potekal pravljіčni maraton v duhu tega pravljіčnega junaka avtorja Kajetana Koviča. Knjižničarka Nataša Koren je poskrbela za organizacijo ter vodenje in sprejem otrok. Sodelovala je tudi kot pripovedovalka. Anja Štorek je bila naša glavna scenaristka in statistka. Mojca Perc Hammoud in Tina Uranko sta se odlično znašli v vlogi Murija, prav tako sta blesteli Tanja Pilih in Tina Štrajher v vlogi muce Mace. Ana Špička je bila pripovedovalka oziroma bralka.

Tako je bil letošnji pravljіčni maraton v duhu pripovedovanja, branja, igranja in poslušanja pesmi izpeljan izvirno, zabavno, energično in veselo, kar se je odražalo v sodelovanju otrok, njihovem navdušenju in igrivosti.

Ustvarjalnice so že ustaljene in dobro vpeljene ter vedno odlično obiskane. Ustvarjamo v vseh enotah, in sicer ob raznih praznikih in dogodkih, npr. ob valentinovem, veliki noči, novem letu ...

V letu 2013 smo skupaj z Vrtci Občine Žalec začeli projekt **Mali Savinjčani beremo**. V letu 2025 smo tako zaključili že 12. sezono projekta, ki spodbuja bralne navade med predšolskimi otroki, starimi od 4 do 6 let. V projektu, ki povezuje Medobčinsko splošno knjižnico Žalec in vrtce Spodnje Savinjske doline, je tokrat v Žalcu sodelovalo 295 otrok. Na Polzeli 155, v Preboldu 105, v Taboru 49, na Vranskem 51 in v Braslovčah 163. Od leta 2013 do vključno leta 2025 je sodelovalo kar 9592 otrok. V sezoni 2024/25 smo jim za branje ponudili več kot 160 različnih naslovov knjig. Ker je bilo zelo veliko udeležencev, smo priredili tri zaključne prireditve.

Ob prejetju medalj so otroci zasijali od ponosa, kar nam je dalo novo energijo in motivacijo za nadaljevanje takšnih projektov tudi v prihodnje. To so prav gotovo dogodki, ki potrjujejo pomen naše skupne naloge pri spodbujanju branja v Spodnji Savinjski dolini.

Spodnjesavinjskim vrtcem smo razdelili tisoč brošur z naslovi knjig, ki jih priporočamo za branje, saj verjamemo, da se starši zavedajo, da so bližine, ki jih vzpostavijo z otrokom pri branju, nenadomestljive. Knjige, ki smo jih knjižničarji Medobčinske splošne knjižnice Žalec uvrstili na bralni seznam, so iz bogate zbirke slovenske in tuje literature za najmlajše.

V nadaljevanju predstavljamo nekaj utrinkov z zaključnih prireditev.

V začetku oktobra 2025 smo v Občinski knjižnici Žalec prvič izvedli bralni klub za mlade, ki smo ga poimenovali **Bralna galaksija**. Gre za povsem novo obliko druženja mladih bralcev, namenjeno vsem med 12. in 15. letom starosti. Na prvem srečanju se nam je pridružila pisana družina mladih, ki so s seboj prinesli različna mnenja, poglede in ideje o knjigah, zgodbah ter svetu branja na splošno. V letu 2025 smo izvedli tri srečanja. Bralna galaksija poteka enkrat na mesec, vsako prvo sredo ob 17. uri.

Izvajamo tudi projekt **Rastem s knjigo**, v sklopu katerega osrednjo knjižnico obiščejo sedmošolci iz vseh šol Spodnje Savinjske doline. Projekt pripravlja Javna agencija za knjigo Republike Slovenije v sodelovanju z Ministrstvom za kulturo, Ministrstvom za vzgojo in izobraževanje, Pionirsko – kompetenčnim centrom za mladinsko književnost in knjižničarstvo pri Mestni knjižnici Ljubljana (MKL), Zavodom Republike Slovenije za šolstvo ter Združenjem splošnih knjižnic. Medobčinska splošna knjižnica Žalec je vanj vključena od začetka izvajanja v šolskem letu 2006/07. Rastem s knjigo je nacionalni projekt spodbujanja bralne kulture, na območju Spodnje Savinjske doline je namenjen učencem sedmega razreda osnovnih šol. Z njim želimo osnovnošolce motivirati za branje mladinskega leposlovja slovenskih avtorjev ter jih spodbuditi k obiskovanju splošnih knjižnic. V letu 2025 smo se s 420 učenci srečali v 17 skupinah. Obisk knjižnice, poleg prejema knjige, v šolskem letu 2024/25 je bila to Sposojena babica Štefi Mateje Gomboc, z ilustracijami Jake Vukotiča, v šolskem letu 2025/26 Orientacisti – Škorpionov pik Nine Mav Hrovat z ilustracijami Damijana Stepančiča, vključuje tudi spoznavanje knjižničnega informacijskega znanja, seznanjanje z najnovejšim mladinskim leposlovjem ter predstavitev avtorjev in knjige.

Evropski teden mobilnosti poteka vsako leto med 16. in 22. septembrom. Vrhunec celotne kampanje je odmeven in priljubljen dogodek, imenovan Dan brez avtomobila. Na ta dan smo državljani in občani nagovorjeni, da uporabljamo različne oblike trajnostne mobilnosti, ki je okolju prijaznejša ter tudi cenejša.

Tema 24. tedna mobilnosti je bila »Mobilnost za vse!«. Gre za zagotavljanje dostopnosti do trajnostnega prevoza za vse skupine prebivalcev, ne glede na njihov dohodek, lokacijo, spol, starost ali sposobnosti. Zato nas evropski teden mobilnosti nagovarja in spodbuja, da ustvarjamo dostopne, vključujoče in varne prevozne storitve za vse.

V ponedeljek, 22. septembra 2025, je potekala priljubljena akcija Dan brez avtomobila. Brez avtomobila, s kolesom in peš sta se na glavno prizorišče dogajanja v centru Žalca odpravili tudi Ana Špička in Nataša Koren, knjižničarki Medobčinske splošne knjižnice Žalec. Prvošolce OŠ Žalec, POŠ Gotovlje in Ponikva pri Žalcu ter otroke iz Vrtcev Žalec sta s pomočjo pravljичnih junakov poskušali navdušiti nad bolj trajnostnimi in zdravimi oblikami mobilnosti, kot so hoja, kolesarjenje, rolanje, vožnja z avtobusom, vlakom ipd. Otroci so prisluhnili pravljici o volku z rolerji in deklici Emi, ki je z očetom spoznavala prometne znake in predpise. Po pravljici sta otrokom zastavili še nekaj ugank o prometu in varnosti. Naučili so se, da si moramo za prometno varnost prizadevati prav vsi.

Vsako leto Občinska knjižnica Braslovče v sodelovanju z Osnovno šolo Braslovče pripravi **literarni izziv**. Zaključek bralnega izziva je bil vesel dogodek, na katerem je 28 učencev Osnovne šole Braslovče ponosno prejelo priznanja za svojo vztrajnost in radovednost. V šolskem letu 2025/26 so namreč izmed 20 ponujenih izzivov opravili vsaj 10 izzivov ter tako dokazali, da jih branje resnično navdihuje. Njihov uspeh je lepo pokazal, kako lahko skupni izzivi spodbujajo ljubezen do knjig in povezujejo mlade bralce.

Literarni natečaj Braslovškega utripa je letos potekal že četrtič, na njem je sodelovalo 25 del, ki jih je ocenila strokovna komisija. Na zaključni prireditvi 27. novembra so podelili priznanja v štirih kategorijah ter z glasbenim programom ustvarili prijetno vzdušje. Zbrane je nagovorila direktorica občinske uprave Natja Šketa Miser, ki je tudi podelila nagrade najboljšim.

Konec leta je pridne otroke obiskal in obdaril **Božiček**. Bilo je zabavno in veselo.

Za še bolj prijetno počutje vsako leto poskrbimo tudi s foto kotičkom, ki je scena za veliko prazničnih fotografij.

Prireditve za odrasle

Redno so potekale v vseh enotah. Pripravili smo nekaj literarnih večerov, potopisnih in drugih strokovnih predavanj ter razstave.

V letu 2025 smo končali 18. in začeli 19. sezono branja za odrasle z naslovom **Savinjčani beremo**. Bralno gibanje v projektu Savinjčani beremo združuje bralce vseh šestih občin Spodnje Savinjske doline (Braslovče, Polzela, Prebold, Vransko, Tabor in Žalec). Branje je potekalo od 20. novembra 2024, to je od dneva slovenskih splošnih knjižnic, do konca aprila 2025.

Ko se besede prepletajo v zgodbe in zgodbe povežejo skupnost, v Spodnji Savinjski dolini zaživijo dogodki, ki sedejo v srce. Tako smo v ponedeljek, 12. maja 2025, v Medobčinski splošni knjižnici Žalec praznovali zaključek 18. sezone bralnega projekta *Savinjčani beremo*, ki se ga je udeležilo več kot 350 obiskovalcev. Med gosti so bili tudi vidni predstavniki javnega življenja: poslanec državnega zbora Aleksander Reberšek ter župani občin Braslovče, Prebold, Tabor in Žalec. Slednji je zbrane nagovoril in v svojem govoru izpostavil izjemen pomen knjižnice pri spodbujanju in ohranjanju bralne kulture v Spodnji Savinjski dolini ter se ji zahvalil za dragoceno delo, ki ga opravlja že vrsto let.

V programu prireditve so se prepletale različne umetnosti. Z nežnostjo in milino so nas očarale baletne plesalke Glasbene šole Risto Savin Žalec, na strune srca je s citrami in vokalom zaigrala Tanja Lončar. V središče literarnega dogajanja nas je popeljala pisateljica Mojca Rudolf, ki je v prijetnem pogovoru z direktorico knjižnice Jolando Železnik razkrivala tančice ustvarjalnega sveta in sporočil, ki jih literatura nosi, vrhunec večera pa je bil zagotovo nastop Helene Blagne, ki je s svojo karizmo in glasom ganila ter navdušila občinstvo.

Ob tej priložnosti se knjižničarke in knjižničarji Medobčinske splošne knjižnice Žalec iskreno zahvaljujemo vsem sodelujočim, podpornikom in zvestim bralcem, ki skupaj z nami soustvarjate ta edinstveni projekt. Naj nas beseda še naprej povezuje – iskrena, topla, živa.

Bralna društva v sodelovanju Medobčinske splošne knjižnice Žalec in UPI Ljudske univerze Žalec sta v sezoni 2024/25 moderirali Karmen Kreže in Biserka Neuholt Hlastec z univerze. V sezoni 2024/25 so bile teme branja izbrane glede na aktualno dogajanje v družbi. Prisotni so mesečno predstavili branja, ki so se jih tako ali drugače dotaknila. Zaključno društveno v sezoni 2024/25, ki je bilo v juniju, smo sklenili s srečanjem na Polzeli. Posvetili smo ga spominu na Nežo Maurer. Lokalna vodnica nam je predstavila življenje Zalesnikove Nežike in nam razkazala hišo. Pod kozolcem pri hiši smo nato brali izbrane pesmi naše cenjene pesnice. Sledil je ogled Nežine spominske sobe v Občinski knjižnici Polzela, društveno pa smo sklenili ob kavi, slaščicah in klepetu.

Veliko je bilo tudi **literarnih večerov oziroma pogovorov z avtorji knjig**. Obiskovalci radi prisluhnejo tudi potopisnim in drugim predavanjem.

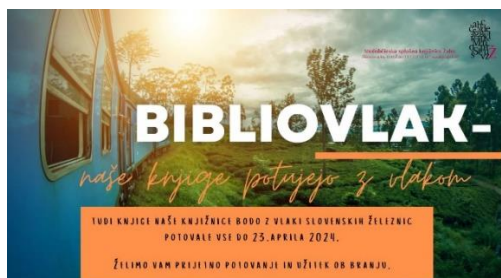
Redno smo pripravljali **razstave**.

V letu 2013 smo začeli sklop prireditev **Utrip domoznanstva**, ki so zelo popestrile našo prireditveno dejavnost. Odlično jih pripravljata ter vodita Karmen Kreže in Tanja Pilih. Fotografije so v poglavju Domoznanstvo.

Tudi v letu 2025 smo v vseh enotah skozi vse poletje poskušali ugoditi bralcem tudi s **čitalnicami na prostem**.

Projekt **Bibliovlak**, v katerega smo vključeni od leta 2024 in še vedno poteka, je namenjen spodbujanju bralne kulture med potniki na vlakih Slovenskih železnic. V sklopu projekta so na izbranih vlakih na voljo naše knjige, ki jih lahko potniki med vožnjo prosto berejo. Bibliovlak tako združuje potovanje in branje ter prispeva k večji dostopnosti knjig in prijetnejši izkušnji potovanja z vlakom.

Splošne knjižnice po vsej Sloveniji smo med 17. in 23. novembrom 2025 praznovale **teden splošnih knjižnic**. V teh dneh so se zvrstili različni dogodki, s katerimi knjižničarji izpostavljamo izjemen pomen in razširjenost obiskovanja splošnih knjižnic ter poudarjamo njihovo vlogo kot dostopnih, zaupanja vrednih in vključujočih prostorov znanja, kulture in povezovanja. Tako kot v številnih knjižnicah je tudi v Medobčinski splošni knjižnici Žalec potekalo pestro dogajanje za vse generacije pod geslom »Zaupam knjižnici!«. 22. novembra 2025 smo obeležili 1. nacionalni dan stripa. Na oddelkih za otroke in odrasle smo pripravili razstavo stripov, s katero smo se poklonili 100. obletnici rojstva Mikija Mustra, mojstra slovenskega stripa, v Občinski knjižnici Braslovče izvedli Po pravljici diši, pravljичno uro s stripovsko tematiko. 20. novembra 2025, na dan slovenskih splošnih knjižnic, smo začeli 19. sezono bralnega projekta za odrasle Savinjšani beremo. Obiskovalce smo pogostili s pecivom in jim delili svinčnike, zloženske in kazalke.

Že tradicionalno pri nas poteka tudi dejavnost **knjige menjajo lastnike**; zagotovo ob mednarodnem dnevu knjig, pa tudi pogosto med letom. Naši bralci radi segajo po knjigah, ki jih odpišemo.

Noč knjige

23. aprila praznujemo svetovni dan knjige in avtorskih pravic. Gre za simbolični praznik svetovne literature in spodbujanja branja, ki ga je leta 1995 razglasila Organizacija Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo (Unesco). Slovenija je ena izmed redkih evropskih držav, v kateri praznik knjige traja kar ves teden in je obogaten s številnimi dogodki, posvečenimi knjigi. To je čas, ko se zazremo vase, da osvetlimo pozabljene pokrajine duha, se povežemo drug z drugim ter prebudimo svet, v katerem bo človek človeku človek. Noč knjige je noč, ko z lepoto in domišljijo prebujamo srca in duše. Tema Noči knjige 2025 je bila skupnost, zato smo v sklopu programa Utrip domoznanstva v Občinski knjižnici Žalec gostili Mešani pevski zbor Društva upokojencev Griže - Zabukovica. Pogovor sta vodili Karmen Kreže in Tanja Pilih, sogovorniki pa so bili predsednica društva upokojencev in ustanoviteljica zbora Danica Vončina Veligošek, predsednik zbora Ivan Grobelnik - Januš, zborovodkinja Zdenka Markovič ter članica zbora Marija Končina. Večer so glasbeno obogatili pevke in pevci Mešanega pevskega zbora Društva upokojencev Griže - Zabukovica s pestrim programom pod vodstvom zborovodkinje Zdenke Markovič in ob klavirski spremljavi Jožeta Škorjanca.

Še vedno **beremo ljudem s posebnimi potrebami**. Na levi fotografiji je utrinek z bralne ure v Našem domu na Vranskem, desno pa so varovanci MUC-a na zaključnem srečanju bralnih uric.

Medobčinska splošna knjižnica Žalec organizira bralna druženja tudi za ranljive skupine, med katerimi sta tudi društvo Sožitje in VDC Saša, enota Maksi Žalec. Z varovanci Društva Sožitje se družimo že od leta 2017, pred skoraj dvema letoma pa smo druženje razširili še na VDC Saša, enoto Maksi Žalec. Z obema skupinama se srečujemo enkrat na mesec v prostorih Občinske knjižnice Žalec, občasno pa jih obiščemo tudi na njihovi lokaciji, kar dodatno krepi medsebojno povezanost in občutek domačnosti.

Srečanja potekajo od oktobra do maja in so zasnovana kot sproščena druženja z lahkotnimi pogovori, skupnim branjem pravljic in pesmi ter raziskovanjem raznolikih tem, ki udeležencem vzbujajo zanimanje. Poseben poudarek namenjamo prilagojenemu pristopu, spodbujanju izražanja, poslušanju ter ustvarjanju prijetnega vzdušja in varnega okolja.

Varovancem tako omogočamo kakovostno preživljanje prostega časa, razvijanje komunikacijskih in socialnih veščin ter krepitev samozavesti. Knjižničarjem pa sodelovanje prinaša dragocene izkušnje, krepi sočutje in potrjuje pomembno vlogo knjižnice kot odprtega, dostopnega in vključujočega prostora za vse člane skupnosti.

V oktobru je spregovorilo srce na tradicionalni prireditvi ***Ko spregovori srce, zmore glava, zmorejo roke***, ki jo za stanovalce domov upokojencev ter varovance društev in varstvenih centrov vsako leto pripravi Medobčinska splošna knjižnica Žalec.

Prostovoljke Medobčinske splošne knjižnice Žalec vsak mesec odhajajo v domove upokojencev in se družijo z njimi na bralni oziroma pogovorni uri. Varovanci društev in varstvenih centrov pa prihajajo mesečno v knjižnico, kjer je zanje pripravljena urica z dobro zgodbo in pogovorom. Enkrat na leto so vsi sodelujoči povabljeni na veliko prireditev s kulturnim programom in gosti, predstavniki občin.

V četrtek, 9. oktobra 2025, je na tih deževen dan zaigralo srce. Z roko v roki se je zaokrožilo še eno tradicionalno druženje varovancev in stanovalcev domov, društev in varstveno-delovnih centrov Spodnje Savinjske doline. Dogodek, ki ga v počastitev skromnosti, hvaležnosti in povezanosti vsako leto organizira Medobčinska splošna knjižnica Žalec.

Na letošnjem srečanju so sodelovali stanovalci Doma Nine Pokorn Grmovje in Zavoda sv. Rafaela Vransko ter varovanci varstveno-delovnih centrov – VDC Muc Braslovče, VDC Saša, OE Maksi Žalec, in Medobčinskega društva Sožitje Žalec. Za veselo vzdušje je poskrbela Godba veteranov Univerze za tretje življenjsko obdobje (UTŽO) Žalec pod vodstvom mag. Marka Repnika, razveselili so nas tudi plesalci Otroške folklorne skupine iz POŠ Trje in Mladinske folklorne skupine iz OŠ Petrovče. Da so plesni koraki in pesem zadoneli po avli Doma II. slovenskega tabora, je s harmoniko poskrbela mentorica Mateja Brežnik. Zbrane je pozdravila direktorica knjižnice Jolanda Železnik, ki je program tudi povezovala. Sledila je zahvala prostovoljcem, ki vsak mesec pripravijo bralno, pogovorno in ustvarjalno uro. To leto so brali Laura Jelen, Valerija Jerman, Nataša Koren, Andrej Perger in Tina Štrajher. Topel pozdrav smo namenili tudi Faniki Burjan, ki nas s svojo dolgoletno prisotnostjo na srečanjih vedno znova razveseli in obogati. Z modrostjo, ljubeznijo in naklonjenostjo.

Obiskovalce so nagovorili županja Občine Vransko Nataša Juhart, župan Občine Prebold Marko Repnik, župan Občine Tabor Marko Semprimožnik, podžupan Občine Polzela Igor Pungartnik in podžupan Občine Žalec Srečko Lednik.

Izbor besed in misli se je kot povezovalna nit vseh skrbno pripravljenih bralnih ur nadaljeval v pozno popoldne. Izbor besed, ki bogati posameznika. Povezuje generacije, sprejema drugačnost in nas dela enake. Pristne. Človeške. Včasih je dovolj trenutek. Kratek čas, ki nas ustavi in prisili, da se zazremo vase in da iz sebe izvabimo skrito bistvo, ki dela svet lepši in mirnejši. Tišji.

V nadaljevanju programa so zaplesali in zapeli tudi obiskovalci. Na koncu smo se posladkali s sveže pečenimi dobrotami in se poslovili. Z janeževimi upognjenci. Nasmehom, objemom in obljubo. Ob letu osorej. Kot vsako leto do zdaj.

Še posebej pa je lani odmeval dogodek, ki smo ga pripravili ob **40-letnici Doma II. slovenskega tabora Žalec**. Vanj smo vložili veliko truda in bili z odzivi obiskovalcev bogato nagrajeni. Ob tej priložnosti smo s kolegi iz ZKŠT Žalec izdali obsežno monografijo.

Tudi tokrat želim poudariti, da sem prijetno presenečena, ko pripravljam poslovno poročilo in brskam po arhivu fotografij za preteklo leto. Opise s fotografijami lahko najdete na naši spletni strani www.zal.sik.si, kjer lahko v rubriki Arhiv prireditev spremljate, kako smo se imeli.

Pregled vseh prireditev s številom obiskovalcev po posameznih enotah je v nadaljevanju. Pripravila ga je Valerija Jerman.

ENOTA	PRIREDITEV	ŠTEVILO DOGODKOV	ŠTEVILO OBISKOVALCEV
BRASLOVČE	Povej naprej: "Naša družina bere!"	2	8
	Razstava	5	750
	Bralna urica MUC	10	105
	Pravljična ura s poustvarjanjem	8	122
	Strokovno predavanje + risanka (LAS)	2	24
	Bibliopedagoške ure	5	108
	Obisk prvošolcev	5	85
	Potopisno predavanje	4	81
	Razstave Vrtec Braslovče	6	900
	Zaključek Bralnega izziva	1	28
	Zaključek Mali Savinjčani beremo	1	350
	Zaključek literarnega natečaja	1	39
	Savinjčani beremo	1	35
	Srečanje DBC	1	90
	Trajnostno v knjižnico	1	24
	SKUPAJ	53	2749
POLZELA	Pravljična ura s poustvarjanjem	9	181
	Ustvarjalna delavnica	1	38
	Mali Savinjčani beremo, zaključna prireditev	1	158
	Osnovna šola, predstavitev knjižnice in zgodba	4	197
	Vrtec, predstavitev knjižnice in pravljica	4	161
	Domoznanski maraton, obisk 6. razredov OŠ	1	75
	Kulturni dan, obisk 3. razredov OŠ	1	79
	Strokovno predavanje	2	23
	Potopisno predavanje	3	90
	Predstavitve knjige	2	28
	Pogovorni večer	1	25
	Večer z domačinom	1	23
	Projekt Savinjčani beremo	1	55
	Povej naprej: "Naša družina bere!"	1	10
	Pravljična predstava	2	81
	Bralna ura v Domu upokojencev Polzela	9	135
	Tematske razstave	6	300
Trajnostno v knjižnico	1	29	
	SKUPAJ	50	1688
PREBOLD	Pravljična ura, otroška predstava, ustvarjalnica	12	252
	Zaključek projekta Mali Savinjčani beremo	1	290
	Zaključek projekta Savinjčani beremo	1	32
	Šola na obisku, prvošolci	2	76
	Strokovna, potopisna predavanja	10	230
	Razstave	5	250
	Pogovorni večeri	7	510
	Predstavitve knjig	4	92
	Povej naprej: "Naša družina bere!"	1	7
	Trajnostno v knjižnico	1	27
	SKUPAJ	44	1766
TABOR	Zaključek projekta Mali Savinjčani beremo	1	145
	Prvošolci na obisku	1	25
	Povej naprej: "Naša družina bere!"	1	17
	Savinjčani beremo	1	5
	Pravljične urice	9	162
	Obisk vrtca	13	254
	Strokovna predavanja	1	9
	Bukvarna	1	5
	Trajnostno v knjižnico	1	6
	SKUPAJ	29	628
VRANSKO	Bralna ura v Našem domu	9	180
	Pravljična ura s poustvarjanjem	7	182
	Vrtec na obisku	9	267
	Knjižničarski krožek Vrtca Vrnsko	2	24
	Zaključek projekta Mali Savinjčani beremo	1	186
	Projekt Savinjčani beremo	1	43
	Prvošolci na obisku	2	34
	Strokovno predavanja	3	41
	Potopisno predavanje	2	48
Literarni večer	1	12	

	Razstava	1	160
	Povej naprej: "Naša družina bere!"	1	11
	Otroška predstava	1	62
	Božično-novoletna ustvarjalnica	1	27
	Trajnostno v knjižnico	1	17
	SKUPAJ	42	1294
ŽALEC	Predstavitve knjig	12	221
	Strokovno predavanje	10	329
	Utrip domoznanstva	6	231
	Razstava	2	277
	Zaključna prireditev Savinjšani beremo	1	350
	Zaključne prireditve Mali Savinjšani beremo	3	885
	Tematske razstave	32	2511
	Bralna srečanja Dom Nine Pokorn Grmovje	9	231
	Povej naprej: "Naša družina bere!"	1	63
	Evropski teden mobilnosti – S kolesom in peš	9	251
	Ko spregovori srce, zmore glava, zmorejo roke	1	78
	Druženje s Sožitjem	9	98
	Druženje z varovanci VDC Saša	8	85
	Bralni klub v sodelovanju z UPI Ljudsko univerzo Žalec	9	124
	Pravljíčna ura s poustvarjanjem	8	121
	Pravljíčni maraton	3	198
	Detektivka za otroke v počitniškem varstvu UPI	2	34
	Potopisno predavanje	7	286
	Obisk otrok Zavoda dejavnosti Zarja	1	12
	Obisk prvošolcev	11	214
	Rastem s knjigo	17	420
	Obisk Božička	1	35
	Superbožiček – animirani film za otroke	1	16
	Srečanje DBC	1	92
	Bralna galaksija – bralni klub za mlade	3	13
	Parada učenja	1	148
	Podmornica – počitniško varstvo otrok	1	7
	Trajnostno v knjižnico	1	71
	SKUPAJ	169	7401
Griže	Pravljíčna ura s poustvarjanjem	6	32
	SKUPAJ	6	32
Ponikva	Dan za pravljíce, uganke in učenje	1	13
	SKUPAJ	1	13
MEDOBČINSKA SPLOŠNA KNJIŽNICA ŽALEC	SKUPAJ	396	15571

Odmiki od načrta

V letu 2025 smo pripravili 396 prireditev, kar je 7,6 % več kot leta 2024. Število obiskovalcev na prireditvah je bilo 13.818, kar je 12,7 % več kot leto prej. Povprečno število obiskovalcev na prireditvi je bilo 39, kar je 2,6 % več kot leto prej.

SPLETNA STRAN (www.zal.sik.si) IN VIRTUALNA KNJIŽNICA

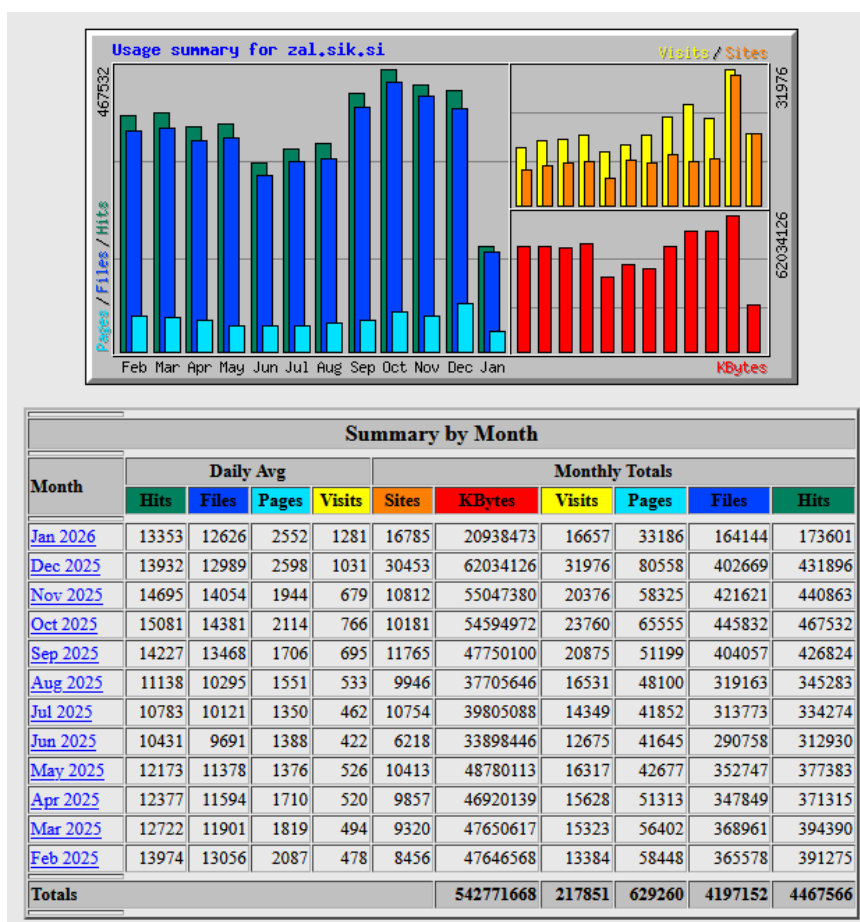
(Avtor poglavja: Bojan Uranjek)

Osrednja spletna stran – www.zal.sik.si

Medobčinska splošna knjižnica Žalec je bila tudi v letu 2025 na spletu prisotna pod domeno www.zal.sik.si, ki je registrirana pri javnem zavodu Arnes. Kot javni zavod s področja kulture smo upravičeni do brezplačne uporabe domene. Spletna stran gostuje na strežnikih ponudnika Domovanje.com (Webtasy, d. o. o.).

Obisk spletne strani spremljamo s pomočjo spletnega orodja Webalizer (cPanel), ki je vključeno v storitev gostovanja. Orodje omogoča spremljanje osnovnih statističnih kazalnikov obiska, ne omogoča pa natančne časovne razmejitev posameznih obdobj. Zaradi tega so v letne podatke vključeni tudi obiski iz januarja tekočega leta. Ker povzetek obiska spletne strani vsako leto pripravljamo v januarju, so podatki med posameznimi leti primerljivi.

V letu 2025 je bil na osrednji spletni strani www.zal.sik.si zaznan porast obiska (**217.851 obiskov**) v primerjavi s predhodnim letom 2024 (154.566 obiskov). To kaže na stalno uporabo in pomen spletne strani kot pomembnega informacijskega in komunikacijskega kanala knjižnice. Kot zanimivost navajamo tudi ključne vsebine, po katerih so uporabniki najpogosteje poizvedovali: projekti (Savinjčani beremo, Mali Savinjčani beremo, Naša družina bere ipd.), napovednik dogodkov, delovni časi posameznih enot.

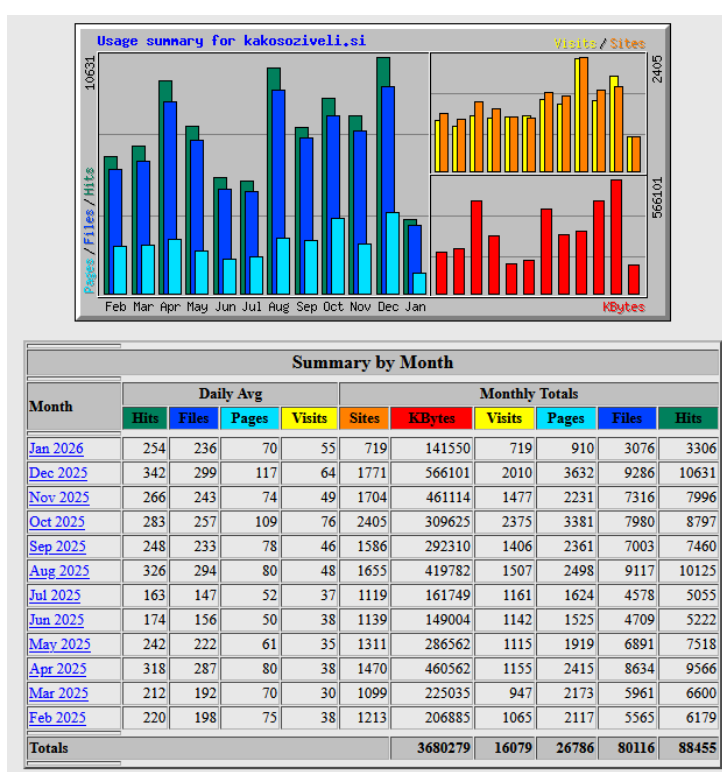

Projektna spletna stran – www.kakosoziveli.si

Projekt Kako so nekoč živali je domoznanski projekt, ki se je začel leta 2014 z namenom zbiranja in ohranjanja spominov na vsakdanje življenje ljudi v preteklosti na območju današnje Občine Polzela. Sodelujoči pripovedovalci so s svojimi zgodbami, fotografijami in zvočnimi zapisi osvetlili stare šege, navade, tradicijo, delo, šolstvo, kulturo in druge vidike življenja na Polzeli.

Projekt predstavlja pomemben prispevek k ohranjanju kulturne dediščine, krepki medgeneracijsko povezovanje ter omogoča, da se dragoceno ljudsko izročilo ohrani za prihodnje generacije.

Obisk projektne spletne strani Kako so nekoč živali na območju današnje Občine Polzela je v letu 2025 znašal **16.079 obiskov**. Čeprav vsebin v tem letu nismo dopolnjevali, je spletno stran obiskalo 4954 več obiskovalcev kot v letu 2024 (11.125 obiskov). Iz navedenega lahko sklepamo, da je vsebina še vedno aktualna in zanimiva za obiskovalce.

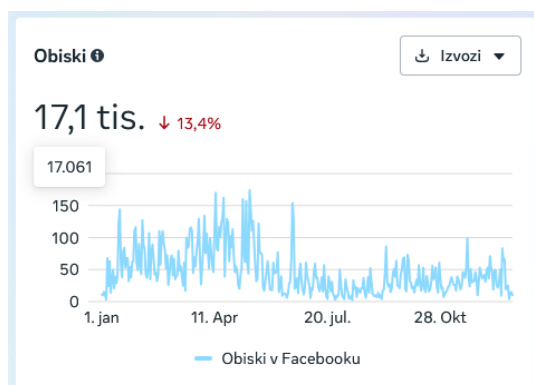
Družbena omrežja

Facebook (Meta Platforms, Inc.)

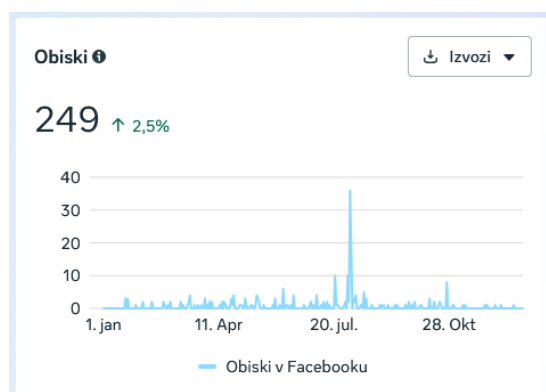
Na družbenem omrežju Facebook ima Medobčinska splošna knjižnica Žalec registrirana dva profila:

- Medobčinska splošna knjižnica Žalec,
- Utrip domoznanstva Spodnje Savinjske doline – včeraj, danes, jutri.

Obisk splošnega profila Medobčinska splošna knjižnica Žalec je v letu **2025** znašal **17.061**, kar je nekoliko manj kot v letu 2024 (20.404).

Profil Utrip domoznanstva Spodnje Savinjske doline – včeraj, danes, jutri pa so uporabniki v letu 2025 obiskali 249-krat, kar je nekoliko manj kot v letu 2024 (275).

Spletna stran – e-vabila in e-naslovi

Tudi v letu 2025 smo obiskovalcem spletne strani omogočili naročanje na prejemanje vabil na prireditve. Konec leta 2025 smo imeli 670 naročnikov, pri čemer se število naročnin mesečno spreminja zaradi možnosti odjave s strani uporabnikov.

Že v letu 2024 smo začeli pošiljati vabila v obliki tedenskega zbirnika, kar smo ohranili tudi v letu 2025, saj se je praksa izkazala za učinkovito in za naročnike ne preveč vsiljivo. Storitve naročanja na novice je skladna z veljavno zakonodajo, zlasti z Zakonom o varstvu osebnih podatkov.

Paketnik prevzemna mesta (Direct4.me)

V letu 2025 smo uporabnikom omogočali tudi prevzem knjižničnega gradiva 24 ur na dan, vse dni v letu, prek sistema prevzemnih mest. Ponudnik Direct4.me je v sodelovanju z Izumom prek aplikacije Cobiss omogočil naročanje in prevzem gradiva v paketnikih. Ker gre za novo storitev, visokega obsega uporabe nismo pričakovali, na število prevzemov pa vpliva tudi odpiralni čas knjižnice.

V letu 2025 je bilo v enoti Žalec iz paketnikov prevzetih 37 enot gradiva. Na nekoliko manjše število prevzemov je vplivalo tudi dejstvo, da so bili paketniki zaradi gradbenih del na objektu knjižnice določeno obdobje onemogočeni in začasno demontirani. V enoti Žalec imamo trenutno na voljo štiri paketnike oziroma štiri prevzemna mesta.

Storitve paketnikov smo v letu 2025 razširili tudi na enote Braslovče, Polzela, Tabor in Vransko, kjer uporabnikom ponujamo po dve prevzemni mesti.

DOMOZNANSTVO (Avtorica poglavja: Karmen Kreže)

MESEC	DEJAVNOST
januar	<ul style="list-style-type: none"> - Utrip domoznanstva: reka Savinja nam narekuje življenje – pogovor z dr. Karlom Natkom
februar	<ul style="list-style-type: none"> - Utrip domoznanstva: predstavitev knjige Matjaža Lesjaka Okno - udeležba na okrogli mizi Domfest po domfestu – Na mladih svet stoji (Zom) - sestanek izvršnega odbora sekcije za domoznanstvo in kulturno dediščino pri ZBDS (Zoom) - vključitev časopisa Utrip Savinjske doline na dLib, leto 2024
marec	<ul style="list-style-type: none"> - sodelovanje (z Valerijo Jerman) s prispevkom Bralni projekt Povej naprej: »Naša družina bere!« na posvetu Družinska pismenost = modra popotnica za življenje, ki ga organizira Mestna knjižnica Kranj - uvodni sestanek glede publikacije 40 let Doma II. slovenskega tabora Žalec
april	<ul style="list-style-type: none"> - Utrip domoznanstva: MePZ DU Griže - Zabukovica - uvodni sestanek glede razstave in kataloga o kostumografki Cveti Mirnik - sestanek delovne skupine za izdelavo domoznanskih smernic (Zoom)
maj	<ul style="list-style-type: none"> - Utrip domoznanstva: 10 let Hiše Sadeži družbe Žalec - odprtje razstave fotografskega krožka UTŽO Žalec - predstavitev domoznanskega oddelka in drugih dejavnosti Medobčinske splošne knjižnice Žalec na podeželski tržnici v sklopu Parade učenja (TVU)
junij	<ul style="list-style-type: none"> - maraton domoznanstva v Občinski knjižnici Polzela – OŠ Polzela (6. razred) - udeležba na delovnem srečanju domoznancev v Knjižnici Ivana Potrča Ptuj, sodelovanje s prispevkom in moderiranje dela srečanja (kompetenčni center za domoznanstvo) - iskanje virov, pisanje knjige 40 let Doma II. slovenskega tabora Žalec - srečanje DBC – predstavitev zgodovine dvorca Novo Celje
julij	<ul style="list-style-type: none"> - izdaja publikacije, pri kateri sem sodelovala: Priporočila za izvajanje domoznanske dejavnosti v knjižnicah/pripravili člani delovne skupine za izdelavo priporočil ...; Ptuj: Knjižnica Ivana Potrča, 2025 - pisanje knjige 40 let Doma II. slovenskega tabora Žalec
avgust	<ul style="list-style-type: none"> - pisanje knjige 40 let Doma II. slovenskega tabora Žalec in pregled osnutka knjige
september	<ul style="list-style-type: none"> - udeležba na 1. sestanku koordinacije domoznanske dejavnosti knjižnic celjskega območja (2025) v knjižnici Rogaška Slatina (udeležila Tanja Piliš) - skeniranje in obdelava skic kostumografke Cvete Mirnik - Utrip domoznanstva: predstavitev pesniške zbirke »Več plati« avtorice Nuše Ilovar
oktober	<ul style="list-style-type: none"> - Utrip domoznanstva: Meta Rainer: Večerni mrak je pal ... (FD Žalec) - sestanek glede razstave in kataloga o kostumografki Cveti Mirnik - sestanek glede kataloga Dvorec Novo Celje: procesi spominjanja in pozabe (poudarek na obdobju 1930–1980) - prejem knjig dr. Paula Parina
november	<ul style="list-style-type: none"> - pisanje in kandidiranje na razpisu mobilnost v sklopu projekta Knjižnice gradijo skupnost znanja (kandidiranje za mobilnost oziroma sledenje na delovnem mestu v kraju Pasvalys, Litva (M. Katiliškis Public Library) - udeležba na izobraževanju v Slovanski knjižnici Zbiranje spominov: vodenje intervjujev z informatorji - sestanek glede kataloga Dvorec Novo Celje: procesi spominjanja in pozabe (poudarek na obdobju 1930–1980)

december	<ul style="list-style-type: none">- sestanek vnašalcev v portal Obrazi slovenskih pokrajin (Zoom)- kreiranje in vnos gesla, posodobitev gesla v portal Obrazi slovenskih pokrajin- rezultati kandidiranja na razpisu mobilnost v sklopu projekta Knjižnice gradijo skupnost znanja
----------	--

Nekaj domoznanskih utrinkov:

PROMOCIJA ZDRAVJA NA DELOVNEM MESTU (Avtorica poglavja: Valerija Jerman)

Desetletje promocije zdravja na delovnem mestu

Zdravju zaposlenih v Medobčinski splošni knjižnici Žalec namenimo precejšnjo pozornost. Sistematično spremljamo dejavnike, ki vplivajo na telesno in duševno počutje ter uvajamo ukrepe za izboljšanje delovnih procesov in delovnega okolja. V letu 2025 je minilo deset let od začetka izvajanja promocije zdravja na delovnem mestu (PZD), zato v nadaljevanju predstavljamo najpomembnejše ukrepe in dosežke na tem področju.

1. Ukrepi za izboljšanje delovnih procesov

- uvedba premičnega delovnega časa (od 1. 1. 2023 dalje),
- možnost rednih razgovorov z vodstvom in zaposlenimi ter organiziranje periodičnih kolektivnih sestankov.

2. Ukrepi za izboljšanje delovnega okolja

- uvedba ergonomskih stolov, računalniških mišk in tipkovnic terдвиžnih miz z možnostjo prilagoditve za sedeče in stoječe delo,
- redno zračenje delovnih prostorov,
- spodbujanje dobrih medosebnih odnosov z organiziranimi strokovnimi ekskurzijami (v letu 2025 obisk Vipavskega Križa, rojstnega kraja Janeza Svetokriškega, kapucinske knjižnice ter Nove Gorice, evropske prestolnice kulture) in obeleževanjem zaključka leta,
- spodbujanje kulture praznovanja rojstnih dni ter drugih osebnih jubilejev zaposlenih,
- obdaritev otrok zaposlenih ob božiču,
- stolna masaža hrbta za vse zaposlene (15 minut za zaposlenega, dvakrat na mesec, razen v poletnih mesecih),
- dostop do pitne vode v vseh enotah ter čajne kuhinje v petih enotah knjižnice.

3. Ukrepi za spodbujanje zdravega življenjskega sloga

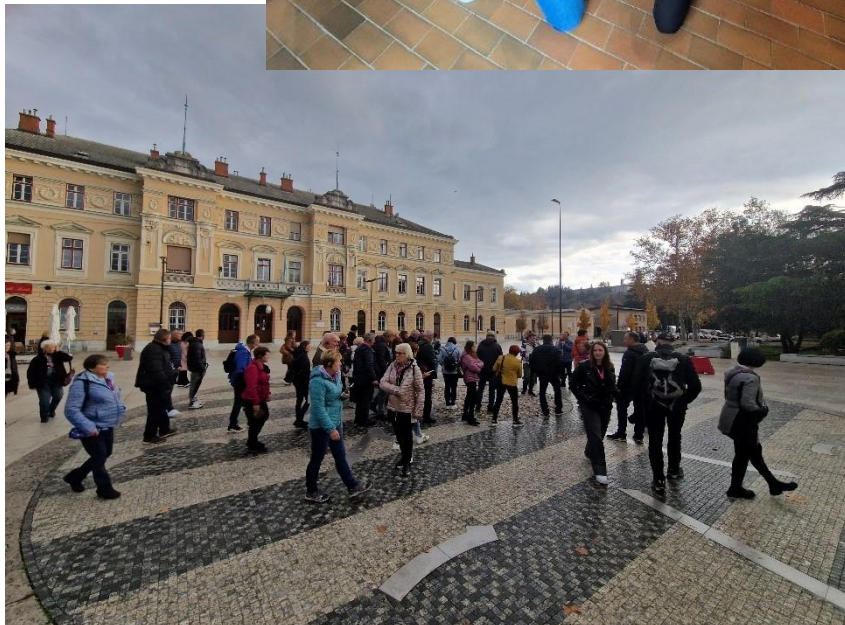
- redni preventivni zdravniški pregledi,
- zagotovitev tedenske košarice svežega sadja v enoti Žalec,
- prepoved kajenja v prostorih knjižnice ter dela pod vplivom alkohola, drog in drugih psihoaktivnih snovi,
- uporaba knjižničnega kolesa za službene opravke v enoti Žalec,
- strokovna predavanja s področja zdravega življenjskega sloga (v letu 2025 predavanje Andreje Brumec Turnšek *Zvočna kopel in poglobljena meditacija za zdravljenje in notranji mir*).

4. Ukrepi za spodbujanje osebnostnega in strokovnega razvoja

- sistematično spodbujanje strokovnih izobraževanj zaposlenih,
- obisk knjižnih sejmov doma in v tujini,
- udeležba na posvetih in srečanjih Društva bibliotekarjev Celje (DBC), ki se štejejo v delovni čas zaposlenih.

V letu 2025 je član strokovne komisije za PZD Andrej Perger v sklopu postopka za pridobitev strokovnega naziva pripravil nalogo z naslovom *Promocija zdravja na delovnem mestu v Medobčinski splošni knjižnici Žalec*. Za potrebe naloge je izvedel anketo med zaposlenimi, ki je potekala od 17. do 20. februarja 2025. Od 18 zaposlenih jih je sodelovalo 15. Rezultati so pokazali visoko stopnjo zadovoljstva z uvedenimi ukrepi, hkrati pa so zaposleni izrazili željo po več aktivnosti na področju izobraževanja in usposabljanja za izboljšanje duševnega počutja. Temu bomo v prihodnje namenili dodatno pozornost.

Foto utrinki s predavanja Andreje Brumec Turnšek in strokovne ekskurzije po Primorskem:

POROČILO O DRUGIH DOSEŽKIH PRI POSLOVANJU

Kot vsako leto smo tudi lani posodobili nekaj internih aktov.

Odzvali smo se povabilu Občine Žalec smo in naredili nekaj recenzij raziskovalnih nalog, ki so jih pripravili učenci osnovnih šol iz Občine Žalec.

V Občinski knjižnici Polzela in Občinski knjižnici Vransko smo vse gradivo opremili z RFID-nalepkami.

Na Polzeli smo kupili RFID-vrata in RFID-delovno postajo. Slednjo tudi na Vranskem, kjer je nov tudi fotokopirni stroj in podpisna tablica.

V Braslovčah, Taboru, na Polzeli in Vranskem smo namestili paketnike, ki omogočajo izposajo knjig 24 ur na dan.

Za Občinsko knjižnico Braslovče smo kupili nov računalnik, voziček za knjige, podpisno tablico, nekaj namiznih stojal in stojal za knjige.

V Taboru smo dokupili knjižne regale in zamenjali pisalno mizo. Kupili smo še zložljivo mizo za ustvarjalnice in podpisno tablico.

V Žalcu imamo nov računalnik. Imamo pa tudi nova vhodna vrata v upravo.

Nekaj drobnega inventarja smo kupili tudi za nekatere druge enote.

Tudi v letu 2025 so nas obiskovali inšpektorji, ki so pregledovali pravilnost našega poslovanja.

Mnogi pohvalijo naš čut za človeka in odnos do ljudi, ki ga kažemo tudi s tem, da vsako leto same izdelamo novoletne voščilnice in jih napišemo z roko, seveda z mislijo na tiste, ki so jim namenjene.

Udeležba na Erasmus+ kontaktnem seminarju v Bruslju

Medobčinska splošna knjižnica Žalec je v maju oddala prijavo na Cmiepius (Center Republike Slovenije za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja) za sofinanciranje udeležbe na Erasmus+ TCA dogodku z naslovom *Okno priložnosti za javne knjižnice kot ponudnice izobraževanja odraslih*. Prijava je bila uspešna, saj je knjižnica prejela najvišje možno število točk. Slovenijo smo na seminarju zastopali predstavniki štirih knjižnic: Gorazd Vodeb (NUK), Simona Šinko (Mestna knjižnica Ljubljana), Marko Zupanc (Knjižnica Antona Tomaža Linhartaradovljica) in Valerija Jerman (Medobčinska splošna knjižnica Žalec). Dogodek je potekal v Bruslju od 25. do 28. novembra 2025, udeležilo se ga je 76 knjižničarjev iz številnih evropskih držav.

V Medobčinski splošni knjižnici Žalec odraslim in starejšim ponujamo različne oblike vseživljenjskega učenja: tečaje, delavnice in predavanja. Poseben poudarek namenjamo osebam s posebnimi potrebami ter starostnikom v domovih v Spodnji Savinjski dolini. Udeležba na seminarju nam je omogočila vpogled v aktualne evropske prakse na področju izobraževanja odraslih, predvsem na področju dela z ranljivimi skupinami. Pridobili smo primere dobrih praks, ki jih nameravamo vključiti v svoje programe, zlasti pri posodabljanju pedagoških pristopov in vsebin za delo v domovih starejših občanov.

Pomemben rezultat udeležbe so tudi vzpostavljeni strokovni stiki s knjižnicami iz tujine, ki delujejo na primerljivih področjih. Z več od njih smo se dogovorili za potencialna partnerstva, ki jih želimo vključiti v prihodnje projektno sodelovanje. V februarju 2026 nameravamo oddati prijavo na Erasmus+, KA1 projekt na področju izobraževanja odraslih, pri čemer bomo novo vzpostavljena partnerstva ustrezno vključili.

TCA seminarji predstavljajo pomembno izhodišče za mednarodno povezovanje javnih knjižnic. Udeležencem omogočajo izmenjavo izkušenj, reševanje skupnih izzivov, razvoj novih idej ter oblikovanje projektnih partnerstev. Poleg institucionalnih koristi prinašajo tudi krepitev strokovnih in komunikacijskih kompetenc posameznikov ter spodbujajo medkulturni dialog. Udeležba v tovrstnih programih prispeva k razvoju storitev knjižnic, izboljšanju ponudbe za uporabnike ter večji vpetosti v evropski prostor.

Medobčinska splošna knjižnica Žalec je bila ena izmed partneric projekta **Izgubljena znanja samooskrbe na Golavškovem mlinu**, ki je potekal s finančno podporo LAS Spodnje Savinjske doline in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP). Partnerji v projektu smo

bili Matic Golavšek, s. p., Boštjan Bezgovšek, s. p., Medobčinska splošna knjižnica Žalec in Kulturno-prosvetno društvo Šešče. Tako smo se povezali partnerji, ki lahko pripomoremo k spremembi trenutnih vzorcev, saj kakovost hrane ponovno pridobiva pomen, tudi vse več ljudi se zanima za pridelavo lastne zelenjave in sadja. Naši predniki so te nevspečnosti reševali s shranjevanjem in pripravo živil za uživanje tudi v zimskem času. Sodobna družba se le delno spominja tradicionalnih receptov in metod, zato se pogosto zatekamo k energetsko in stroškovno potratnim sodobnim metodam, kot je zamrzovanje. Tako smo skupaj omogočili izvedbo teoretičnih in praktičnih delavnic, ki so prikazovale starodavne metode shranjevanja hrane. V vsaki občinski knjižnici Medobčinske splošne knjižnice Žalec smo izvedli teoretično delavnico, na kateri so bile predstavljene teme praktičnih delavnic. Te teme so bile: vlaganje s kisom, kuhanje marmelad, kuhanje omak, sušenje sadja in fermentiranje. V oktobru smo organizirali strokovno predavanje dr. Jerneja Mlekuža (raziskovalec na ZRC SAZU) z naslovom Hrana, identiteta in dediščina: pogledi in primeri. Predavatelj je poskušal pokazati, kako hrana postane identiteta, dediščina, stvar, ki pomeni veliko več kot le polnilo za želodec.

Letno srečanje članov Društva bibliotekarjev Celje

45. letno srečanje članov Društva bibliotekarjev Celje je 19. junija 2025 povežalo knjižničarje 11 splošnih knjižnic s celjskega območja. Dogodek je potekal v organizaciji Medobčinske splošne knjižnice Žalec, udeležilo pa se ga je kar 107 obiskovalcev.

Druženje smo začeli v Občinski knjižnici Braslovče, kjer so nas nagovorili direktorica žalske knjižnice Jolanda Železnik, predsednica Društva bibliotekarjev Celje Brina Zabukovnik Jerič in župan Občine Braslovče Tomaž Žohar. Med braslovškimi knjižnimi policami in prijetnim vzdušjem se je začelo srečanje, ki je že v uvodu obetalo več kot zgolj uradni dogodek, za kar so poskrbele tudi članice Društva podeželskih žena Braslovče.

Program se je nadaljeval z vodenima ogledoma Jame Pekel in Dvorca Novo Celje, ki sta udeležencem ponudila vpogled v naravno in kulturno dediščino Spodnje Savinjske doline. Sklepni del srečanja je potekal v avli Doma II. slovenskega tabora v Žalcu, kjer nas je pozdravila Godba veteranov z umetniškim vodjem mag. Markom Repnikom. Njihovi toni so odprli večer, ki ga je glasbeno obarval trio Šansonet, za iskrivo sproščenost pa smo poskrbeli žalski knjižničarji s kvizom »Lepo je biti knjižničar«, ki je med kolege vnesel smeh in tekmovalni duh.

Na podlagi odzivov udeležencev ocenjujemo, da je bilo srečanje zelo uspešno izvedeno. Dogodek, ki je bil organizacijsko in finančno velik zalogaj, je prispeval k utrjevanju strokovnih vezi ter k prepoznavnosti gostoljubnosti, kulturne raznolikosti in naravnih lepot Spodnje Savinjske doline v širši celjski regiji.

Odpis terjatev

Po 346. členu Obligacijskega zakonika terjatve zastarajo v petih letih, če ni z zakonom določen za zastaranje drugačen rok. V Medobčinski splošni knjižnici Žalec smo marca 2025 pripravili izpis poteklih terjatev in jih odpisali članom. Izpis Blagajniško poslovanje – vrsta transakcije: odpis terjatve (oznaka izpisa: I-TR-04) izkazuje odpisane terjatve v skupnem znesku: 3.914,38 evra.

Nevrnjeno in dolgo izposojeno gradivo

V bazi izposojenega gradiva Medobčinske splošne knjižnice Žalec smo julija 2025 poiskali člane, ki se do 31. 12. 2024 niso odzvali na poslani 3. opomin. V pismu smo jim ponudili možnost, da smejo do 15. septembra 2025 vrniti ali nadomestiti gradivo v zamudi ter oddati vlogo za znižanje zamudnine. Od 32 članov iz desetih enot se je poslanemu obvestilu odzvalo 29 članov, ki so na ponujeni način uredili svoje obveznosti. 18 enot gradiva smo odpisali iz evidence pri članih ter iz baze gradiva Medobčinske splošne knjižnice Žalec. Večinoma gre za staro ali neaktualno gradivo. Septembra 2025 smo pripravili tudi izpis 297 enot dolgo izposojenega in podaljšanega gradiva ter se pisno ali po elektronski pošti z bralci dogovorili za vračilo ali nadomestilo tega.

DOLGOROČNI CILJI MEDOBČINSKE SPLOŠNE KNJIŽNICE ŽALEC

Tudi v letu 2025 je Medobčinska splošna knjižnica Žalec sledila naslednjim ciljem:

- knjižnice v mreži bodo s svojim delovanjem povečale kakovost življenja posameznika in skupnosti,
- zmanjševale razlike med informacijsko bogatimi in informacijsko revnimi uporabniki,
- dvigovale zavest o pomenu knjige in branja za razvoj posameznika in družbe,
- okrepile bodo pripadnost lokalni skupnosti,
- povečale ugled in prepoznavnost lokalnih skupnosti,
- povezovala različne življenjske sloge,
- okrepile kulturno življenje,
- dvignile izobrazbeno raven,
- skrbela za razvoj in obvladovanje slovenskega jezika,
- širile bralno kulturo, razvijale informacijsko (poudarek na izobraževanju uporabnikov za rabo knjižničnih gradiv in storitev) in funkcionalno pismenost ter
- podpirale splošno kulturno in jezikovno nacionalno zavest ter širile obzorja duha.

Izstopajoče:

- Knjižnično zbirko gradimo skladno s finančnimi zmožnostmi, te pa ne omogočajo prirasta 200 enot na 1000 prebivalcev, kaj šele 250 enot na 1000 prebivalcev.
- Kar zadeva knjižnično osebje, smo še vedno podhranjeni. To je prepoznalo tudi Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije in izdalo odločbo, da pravna oseba Medobčinska splošna knjižnica ne izpolnjuje pogojev za opravljanje knjižnične javne službe. V treh letih mora dodatno zaposliti tri strokovne delavce.
- Nujno potrebno je rešiti prostorsko stisko Občinske knjižnice Žalec in Občinske knjižnice Vransko ter izposojevališč znotraj Občine Žalec. Še pred tem pa bo treba poskrbeti za fasado v celoti in zamenjavo starih oken v Žalcu.
- Nujno je tudi treba omogočiti dostop v vse knjižnice gibalno oviranim in mamicam z vozički.

Medobčinska splošna knjižnica Žalec želi ostati izstopajoča slovenska knjižnica, zato ves čas stremi k dejavnostim, ki jo dvigajo iz poprečja. Dokazuje, da se kljub majhnosti lahko naredi veliko.

SKLEP

Knjižnice so prisotne v 274 krajih po Sloveniji in s 13 bibliobusi na več kot 700 postajališčih dostopajo do oddaljenih uporabnikov. Prisotnost knjižničarjev v domačih okoljih prebivalcev je ustvarila zaupanje, ki ga uporabniki izkazujejo storitvam knjižnic in delu knjižničarjev. Živimo in delamo v času, ko je zaupanje zelo pomembna vrednota, ki pomirja in obenem odpira možnosti za prihodnost. Porast uporabe digitalnih knjižničnih storitev, ki jih imajo uporabniki tudi sicer na voljo, kaže na posebnost časa, v katerem živimo. Knjiga še vedno ostaja nepogrešljivo sredstvo za krepitev duha in je najpomembnejši člen v izobraževalnem procesu.

Osnovna vloga knjižnic v današnjem času je razvoj storitev ter dostopnost raznovrstnega gradiva, ki je namenjeno vsem članom družbe, še posebno mladim, tako da lahko razvijajo svoje sposobnosti pri branju, pismenosti, ustvarjalnosti, uporabi sodobnih tehnologij, iskanju informacij in virov v strokovni literaturi, učenju in pridobivanju znanja, prav tako pa spoznavajo različne avtorje in leposlovna dela ter pridobivajo dodatna znanja o aktualnih temah v družbi.

Knjižnica je srce lokalne skupnosti (dnevna soba). Omogoča vsem, ne glede na raso, starost, spol ali ekonomski položaj, dostop do informacij, ki so bistvenega pomena za kakovostno življenje. Menimo, da uspešno spodbujamo bralno kulturo in vseživljenjsko izobraževanje, ohranjamo kulturno identiteto in sooblikujemo podobo Spodnje Savinjske doline.

Tveganje za nedoseganje ciljev je največje na področju nabave knjižničnega gradiva, saj je ta povsem odvisna od namenskih sredstev, ki jih zagotavljajo občine ustanoviteljice in Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije.

Knjižnice po Sloveniji imajo večstoletno tradicijo, ki jo morajo ohranjati, obenem pa biti sopotnice sodobnemu človeku, ki ima povsem drugačne potrebe po znanju, izobraževanju, kulturi, sprostitvi, branju kot pred leti. Humani razvoj mora slediti tehnološkemu razvoju, in tu lahko oziroma moramo knjižnice odigrati pomembno vlogo.

Zagotovo v danih prostorskih pogojih uspešno združujemo tradicionalno knjižnično dejavnost s sodobnimi storitvami. Povezujemo veliko različnosti in gradimo zahteven most med preteklostjo in sedanostjo. Dobro razvita knjižnica je v ugled lokalni skupnosti. V času socialnih stisk, ki jih prinaša kriza, pa je med drugim tudi rehabilitacijski prostor.

Z novimi oblikami knjižne, književne in knjižnične vzgoje vedno bolj spodbujamo bralno kulturo, sledimo znanjem, ki omogočajo vizualno, medijsko in digitalno opismenjevanje naših uporabnikov.

Svoje storitve približujemo vedno širšemu krogu uporabnikov, in sicer z načrtno promocijo in stalnim obveščanjem v medijih in na naši spletni strani.

Žal še vedno ni povsod omogočen dostop mobilno oviranim. Vseeno nekako poskrbimo, da ljudje pridejo do knjig. A kot rečeno, ni dovolj imeti prostor. Potrebujemo ljudi in denar, da bomo lahko nakupili dovolj gradiva in da bomo izvajali prireditve ter razne druge dejavnosti in projekte, s katerimi bomo konkurenčni drugim slovenskim knjižnicam. Predvsem pa, da bomo zadovoljili pričakovanja in potrebe prebivalcev te doline. Ljudje želijo brati. Želijo brati takoj, ko knjiga izide.

V prostem času se pripravljamo na prireditve, pravljичne ure, pripravljamo scenarije, sami moderiramo prireditve in se pogovarjamo z našimi literarnimi in drugimi gosti – tudi s tem prihranimo, ker ne plačujemo dragih honorarjev. Sami si tudi kupujemo garderobo in skrbimo za urejenost na dogodkih (in tudi sicer).

V vseh šestih občinah je prav knjižnica najbolj obiskana kulturna ustanova, prostor kulture, izobraževanja in srečevanja, prepoznavna, nepogrešljiva in priljubljena med uporabniki v lokalnem okolju ter spoštovana tudi v slovenski strokovni javnosti.

Pomembno pa je tudi dejstvo, da se povečuje delež socialno šibkega prebivalstva, kar krepi tudi socialno vlogo knjižnice. In tudi zato so prireditve v knjižnicah tako zelo zaželeno, saj so brezplačne in zato tudi tej strukturi prebivalstva dosegljive.

Sicer smo prepričani, da zelo prispevamo h kakovosti življenja posameznikov v lokalnem okolju.

Zavedamo se svoje odgovornosti do vseh, ki stopajo v stik z nami. Znamo priskrbeti knjigo, četudi je v danem trenutku nimamo, izmed poplave informacij znamo uporabniku ponuditi tisto, ki jo potrebuje.

Verjamemo v moč knjižnic. O tem nas prepričajo odzivi in zgodbe naših uporabnikov. Včasih ni treba veliko, pa je obojestransko zadovoljstvo popolno.

Dostop do knjižničnih storitev je pravica državljanov. Izvajanje knjižnične dejavnosti in dostopnost knjižničnih storitev sta pomembna za nadaljnji razvoj države in njenih državljanov, saj omogočata uresničevanje demokratične pravice do informiranosti in vseživljenjskega izobraževanja.

Kolikor je v naši moči, smo tudi lani sodelovali pri dogovarjanjih glede selitve osrednje knjižnice v Žalcu, čeprav nam je jasno, da se to še dolgo ne bo zgodilo. Želimo si, da bi končno tudi Žalec dobil prostore, ki bi dosegali neko stopnjo ikoničnosti, predvsem pa prostore, ki jih zaslužijo občanke in občani ter vsi, ki tako ali drugače zahajajo v knjižnico. Koraki do nove knjižnice so sicer še majhni. Upamo, da bodo odločevalci in financerji naredili vse, da dobi tudi Žalec knjižnico za sodobni čas. Knjižnica je palača znanja in kulture, zato mora imeti vse, kar jo na tak način definira.

Novo knjižnico potrebuje tudi Vransko, ki ima trenutno najbolj utesnjene in neprimerne prostore. Tudi v Žalcu in na Vranskem občanke in občani zaslužijo sodobnejše in prostornejše hrame učenosti, predvsem pa vsem dostopne.

Sicer pa menimo, da smo družinam prijazna knjižnica. Naša knjižnica je knjižnica za vse.

Poslovno poročilo je del letnega poročila za leto 2025, ki ga je obravnaval in potrdil svet zavoda na seji, ki je bila 26. 2. 2026.

POVSEM ZA KONEC

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Število aktivnih članov	6830	6724	6596	6711	7030	7387	7505	7018	6862	6991	7609	8291	8775
Število prebivalcev	42139	41980	42166	42235	41354	42359	42938	42637	43129	43211	42937	43262	44335
Št. akt. čl./1000 preb.	162	160	156	159	170	174	175	164	159	162	177	192	198
Število vpisov	788	836	749	865	877	801	801	451	567	694	701	691	833
Število obiskov	91447	94307	93525	90298	90558	89797	92401	91835	100992	85410	93953	98034	103992
Št. obiskov/aktiv. člana	13,39	14	14	13,5	12,9	12,2	11,7	13	13,7	12,2	12,4	11,8	11,8
Št. obiskov/preb.	2,17	2,25	2	2,14	2,2	2,1	2,1	2,1	2,34	2	2,2	2,3	2,3
Št. obiskov/zap.	7034	7254	7194	6946	6468	6414	6600	6559	6312	5338	5220	5767	5777
Število izposoj	396104	408073	418106	392199	380274	354248	363026	289683	341836	371033	403055	414785	423276
Št. izposoj/preb.	7,85	9,72	10	9,29	9,2	8,4	8,5	6,8	7,9	8,6	9,4	9,6	9,5
Št. izpos. enot/akt. člana	48,44	60,69	63	58	54	48	46	41	46	53	53	50	48,2
Št. izpos. enot/zap.	25452	31390	32162	30169	27162	25303	25930	20691	21194	23190	22392	24399	23515
Medknjižnič. Izposoja	121	90	129	146	143	109	120	92	134	114	143	135	129
Število prireditiv	271	352	387	434	528	534	545	163	156	311	333	368	396
Število obiskov./ prireditvah	5937	12443	13820	15064	17428	18637	20968	9795	25649	11849	13598	13818	15771
Povprečno št. obiskovalcev/prir	22	35	36	35	33	35	37	60	164	38	41	37,5	39,3
Povprečno št. prir./teden	5,2	6,7	7	8	11	11	11	3	3	6	6	7	7,6
Ure odprtosti na teden	144	143	143	143	153	159	159	159	175	189	183	183	183
Ure odprtosti na leto	7488	7436	7436	7436	7956	8268	8268	8268	9100	9828	9516	9516	9516
Zaloga gradiva	194691	180970	186742	191071	190962	195244	199139	203940	209253	212920	215778	216616	217236
Obrat gradiva	2,03	2,25	2	2,11	1,99	1,8	1,8	1,4	1,6	1,7	1,9	1,9	1,9
Prirast gradiva	9024	6447	6767	6438	7986	8943	7687	6221	7490	8101	8738	8397	8950
Nakup	6246	4657	4554	4701	5141	5531	5570	4587	6301	6414	6685	6895	7374
Dar	2567	1657	2063	1527	2748	3272	1980	1404	1070	1544	1904	1376	1575
Povprečna cena knjige	18,6	16,9	17,3	15,4	15,4	15,6	17,2	16,2	17,5	19,03	20,20	21,5	21,5
Za nakup gradiva	116.364	86.454	82.697	81.177	88.660	93.554	104.935	92.583	133.034	140.287	144.457	157.378,78	173.540,00
Število zaposlenih	13	13	13	13	14	14	14	14	16	16	18	17	18

Jolanda Železnik, direktorica

Fotografije so iz arhiva Medobčinske splošne knjižnice Žalec, avtorji večine so Tone Tavčer, Nik Skerbiš in Darko Naraglav.

Lektorirala: mag. Lea Felicijan

